J. Rugionius
19235 Beaverland Str.
Detroit, Mic. 48219.

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
LVII Liepa — July 19, 1972 Nr. 55
TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

McGOVERN PLANAS

Pasinaudoti visų nepatenkintųjų talka

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Rusų revoliucijos metu Leninas metė šūkį: "Visą valdžią sovietams", atseit: kareivių ir darbininkų tarybom. Tai buvo gudrus žygis, nes praktiškai padėjo jam įsigalėti. Prisiminiau tą revoliucinį epizodą, stebėdamas senatoriaus McGovern žygį į demokratų partijos nominaciją. Dar šių metų pradžioje mažai kas tikėjo, kad jis galėtų ją pasiekti. Dėl tos paprastos priežasties, kad daugumas demokratų profesionalinių politikų norėjo tokio kandidato, kuris turėtų šansų laimėti ir tuo pačiu padėtų jų politinėm ambicijom. Amerikoje tačiau jau beveik pusantro šimto metų kai partijos per pirminius rinkimus save 'suvisuomina' atskiedžia partinį elementą platesniu visuomeniniu. Taip bent turėtų būti teoriškai.

To siekdamas senatorius McGovern, pirmininkaudamas specialiai komisijai, po triukšmingos 1968 metų demokratų konvencijos nustatė, kad partija turi būti atidaryta ne tik platesnei visuomenei, bet ir tam tikra proporcija, kad joje parenkant kandidatus garantuotą žodį turėtų moterys, neturtėliai, rasinės mažumos, kas priminė tuos Lenino kareivių ir darbininkų sovietus. Ir iš tikro, kai Illinois išrinko 59 delegatus, neįsipareigojusius nė vienam prezidentiniui kandidatui, pralaimėjusių grupė paskelbė, kad išrinktieji neatitinka reikalaujamai proporcijai ir patys pasiskelbė esą tikrieji konvencijos nariai, su kuo sutiko ir pati Miami Beach susirinkusi konvencija. Tokiu būdu joje negalėjo dalyvauti Chicagos burmistras Daley ir jo politinės organizacijos nariai.

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad juos neįsileisti buvo didelė klaida, nes jie daug gali padėti per tikruosius rinkimus, tačiau McGovern, atrodo, apskaičiavo, kad senų partijos 'aparačikų' išmetimas gali turėti ir tam tikros naudos, nes kalbės už partijos atnaujinimą šviežiu krauju ir tikrą suvisuominimą.

Mat, McGovern nori vadovauti visiems nepasitenkinantiems nusistovėjusia santvarka. Tokių yra labai daug, skaičiuojama per 37% visų amerikiečių, tačiau labai skirtingais motyvais. Vieni nori daugiau drausmės, kitiems jos jau dabar perdaug. Daug ką baido JAV įsipareigojimai užsieniui, nors jie dažniausiai yra naudingi pačiom JAV. Kiti nori teisingesnio JAV turto padalinimo, vėl kiti nori geresnės apdraudos bedarbės atveju, rasinės lygybės ar griežtesnės seg-

(Nukelta į 2 psl.)

žmonijos troškimais sulaukti taikos bei teisingumo.

Prezidentai Eisenhower, Kennedy, Jonson ir Nixon -- pradedant 1959 m. yra paskelbę prezidentų proklamacijas, paskelbdami trečiąją liepos mėnesio savaitę Pavergtųjų Tautų Savaite. Kad tos Savaitės reikalingos ir ateity, aiškiai nusako Viešojo Įstatymo 86 -90 pastraipa bylojanti: "... pavergtųjų tautų didelės daugumos troškimas siekti laisvės ir nepriklausomybės gali būti laikomas itin paveikia priemone išvengti karo ir tuo pačiu metu tas troškimas yra lygiavertis teisingai bei pastoviai taikai..." (ELTA)

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Ryšium su Pavergtųjų Tautų Savaite, JAV Kongreso 1959 m. įstatymu skelbiama trečiąją liepos mėn. savaitę (šiais metais liepos 16-22) Pavergtųjų Tautų Amerikos Draugų organizacija (Pirmininkas Christopher Emmet) ir Pavergtųjų Europos Tautų Seimas -- ACEN (pirm. Stefan Korbonski) paskelbė pareiškimą, kuriame pažymėtą šių metų Pavergtųjų Tautų Savaitė šiame krašte bus paminėta atsižvelgiant į š.m. gegužės mėn. įvykusį pasitarimą Maskvoje. Jis turėsiąs toli siekiančių padarinių Rytų Europai ir pasaulio taikai.

Pareiškime pabrėžta: sovietai pažeidė tarptautinius susitarimus su JAV ir 1940 m. okupavo Baltijos valstybes. 1948 m. pabaigoje sovietai savo kontroléje jau turėjo daugiau kaip 100 milijonų laisvų gyventojų.

Abi organizacijos priminė 1956 m. Vengrijos revoliuciją, 1968 m. Čekoslovakijos invaziją, darbininkų riaušes 1970 m. Lenkijoje ir 1972 m. sukilimą Kaune, Lietuvoje.

Pažymėta, kad negali būti pastovios taikos Europoje, jei Rytų ir Vidurio Europos europiečiams neduodama teisės spręsti jų pačių likimą. JAV-bės laikomos tradicine laisvės gynėja. Jos tokia liks tik atveju, jei jos ir toliau pasisakys už teises tų, kuriems atsakoma teisėta vieta tarptautinėje tautų bendruomenėje.

Savo pareiškime abi organizacijos kvietė JAV Kongresą atkreipti dėmesį į Pavergtųjų Tautų Savaitę, į tebetęsiamą pagrindinių žmogaus teisių pažeidimą, komunistinių režimų vykdomą Rytų ir Vidurio Europoje, kreipėsi į JAV gubernatorius ir merus paskelbti atitinkamas prokalamacijas, kuriomis trečioji liepos mėn. savaitė skelbiama, jų valstijose ar miestuose, Pavergtųjų Tautų Savaite, be to, dar kreipėsi į visų tikybų religinius vadus laikyti pamaldas Pavergtųjų Tautų Savaitės metu ir savo pamokslluose prisiminti Rytų ir Vidurio Europos gyventojus, pagaliau, kreipėsi į JAV gyventojus tos savaitės metu (liepos 16-22) pareikšti savo supratimą jog 100 milijonų Rytų ir Vidurio Europos gyventojų likimas siejamas su

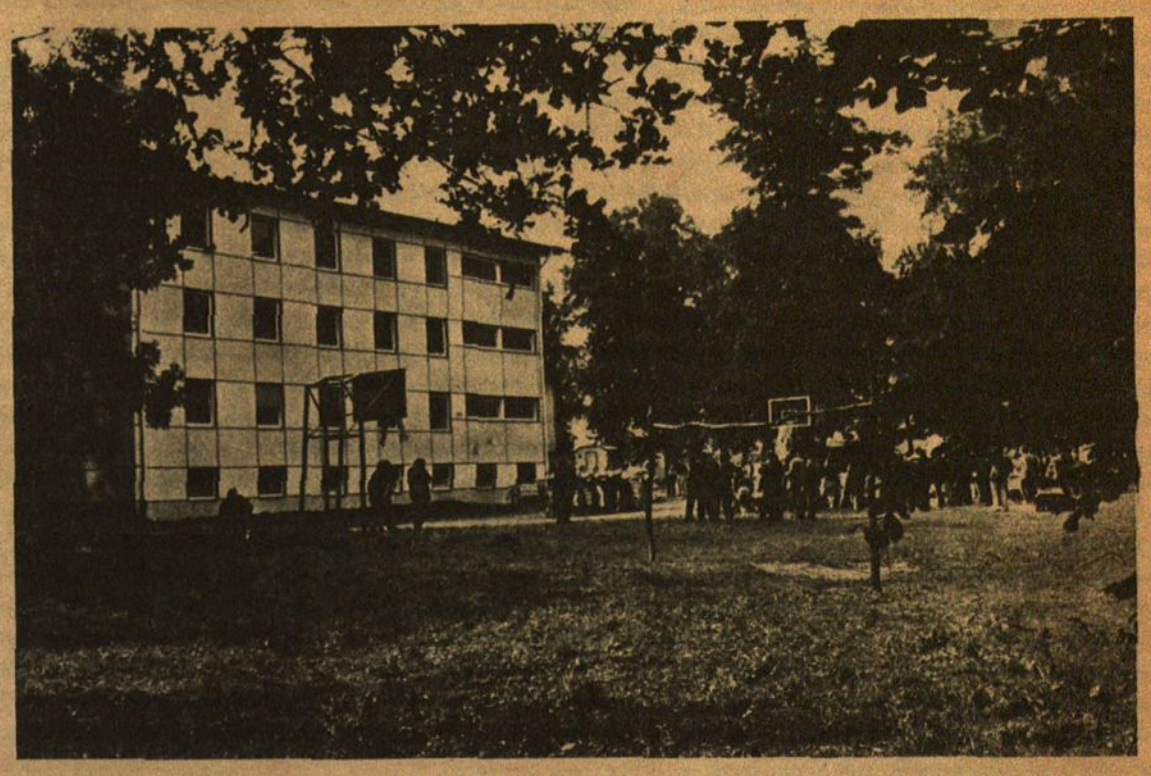

Naujasis Vasario 16 Gimnazijos bendrabutis

VASARIO 16 GIMNAZIJA LAUKIA MOKINIŲ

F. SKĖRYS

Vasario 16 gimnaziją žino viso laisvojo pasaulio lietuviai. Ji laikosi jų idealizmu ir aukos dvasia. Gimnazija ir toliau remti yra už ką. Iki šiol ji išleido 80 abiturientų. Jų daugumas, baigė mokslus, neša didelės naudos lietuviams, ypač tie, kurie pasiekė įtakingų ir aukštų vietų. Štai, vien JAV keli yra universitetų profesoriai. Tie, kurie liko Vokietijoje, taip pat yra pasiekę reikšmingų postų savo specialybėse (keli inžinieriai, gydytojai, ekonomistai, sociologai, kunigai, mokytojai ir t.t.). Daugybė gimnazijos auklėtinių, arti 300 baigė 4 ar 6 klases ir įsigijo profesijas. Jie ne tik užtikrino savąją egzistenciją, bet kartu gimnazijos dėka paliko lietuviais. Be jos įtakos jie vargu galvotų ir jaustų lietuviškai. Tokiu būdu gimnazija per savo mokinius, tiek ją visai baigusius, tiek išėjusius iš jos keliomis klasėmis, yra suvaidinusi sunkiame jaunimo lietuvinimo darbe reikšmingą vaidmenį. Be jos lietuvių bendruomenės Vokietijoje merdėtų.

Ugdant Vasario 16 gimnazijos mokinius lietuviais, per 9 metus joje mokoma lietuvių kalbos, Lietuvos geografijos, istorijos, muzikos, rankdarbių ir tautinių šokių. Dėstomoji kalba yra lietuvių. Nors į gimnazijos žemąsias klases ateina mokiniai, nevisada pakankamai moką lietuviškai, po dviejų trijų metų jie paprastai išmoksta lietuvių kalbą gerai ir stengiasi savo tarpe ir viešai kalbėti lietuviškai.

Gimnazijoj šiuo metu moko 12 lietuvių mokytojų ir 7 vokiečiai.

Mokiniai yra susiorganizavę į 3 organizacijas: skautus, ateitininkus ir evangelikų jaunimo ratelį. Organizacijos labai daug prisideda prie mokinių tautino sąmoninimo.

Vasario 16 gimnazijoj, kaip ir vokiečių gimnazijose, yra 9 klasės. Mokiniai iš JAV ir Kanados į I klasę priimami po 4 pradinės mokyklos (elementary school) skyrių. Stojant gimnazijon, mokinio tėvai parašo prašymą ir prideda mokinio išeito mokslo pažymėjimą, gimimų metrikų nuorašą ir, jei turi, skiepų knygelę. Iš aukštesnių pradinės mokyklos skyrių ar high school priimami į atatinkamas klases (pvz. po aštuonerių metų pradinės mokyklos -- į IV ar V kl.). Užjūrio mokiniai anglų kalbos mokami pagal Amerikos mokyklų reikalavimus ir programą. Baigę 9 klases, tokie mokiniai po abitūros egzaminų gauna brandos atestatą, kuris juos įgalina stoti į Amerikos ar Kanados universitetus, peršokant vad. junior college. Per abitūros egzaminus egzaminuoja gimnazijos mokytojai. (Norintieji studijuoti Vokietijoje, abitūros egzaminus laiko kitokia tvarka).

Už pragyvenimą (maistą ir kambarį bendrabutyje) reikia per mėnesį mokėti $32.00, už specialias vokiečių kalbos pamokas dar $10.00 mėnesiui. Vasaros atostogų metu (nuo liepos 10 iki rugsėjo 6 ar 9 d.) bei per Kalėdų ir Velykų atostogas (po dvi savaites) vyresnieji mokiniai turi progos pažinti Europos kraštus, per juos keliaudami.

Šiaip per vasaros atostogas galima grįžti ir pas tėvus. Per atostogas pasiliekantiems Europoje (ne galintiems ar nenorintiems keliauti, ypač jaunesniesiems) mokiniams stengiamasi surasti lietuvių šeimas, kur jie galėtų atostogas praleisti. Mokiniai iš užjūrio paprastai atskrenda lėktuvu į Frankfurt/Main aerodromą, iš kur jie gimnazijos autobusiuku parvežami gimnazijon.

Vokietijos lietuviai yra nepaprasti dėkingi užjūrio lietuviams už broliškai ištiestą ranką, be kurios gimnazija negalėtų išsilaikyt. Jos ateitis todėl priklauso didele dalimi nuo to, kiek bus rodoma noro padėti šiam lietuvybės židiniui ir toliau.

Nepaslaptis, kad gimnazijoje mokinių skaičius per paskutiniuosius metus sumažėjo ir yra tendencija, kad dar mažės. Mes visi Romuvoje esame susirūpinę gimnazijos ateitimi. Todėl apeliuoju į visas lietuviškas šeimas JAV, Kanadoje, Australijoje, Pietų Amerikoje ir Europoje, kurie turi mokyklinio amžiaus vaikų, leisti juos į Vasario 16 gimnaziją.

Gimnazija yra viena iš geriausių priemonių ugdyti jaunimą lietuviška dvasia. Šiuo metu turime 9 mokinius iš JAV, 1 iš Kanados, 2 iš Kolumbijos ir 1 iš Anglijos. Visi kiti yra iš Vokietijos. Vasario 16 gimnazija yra didelis lietuvybės ramstis visiems lietuviams laisvajame pasaulyje, tiek dabartine veikla, tiek ir ateities susipratusiu lietuvių paruošimu.

Nauji mokslo metai prasideda rugsėjo mėn. 10 d. Daugiau žinių suteikia ir priima įstojimo prašymus direktorius Vincas Natkevičius, M. D. Rašykite: Privates Litauisches Gymnasium, 684 Lampertheim - Huttenfeld, Schloss Rennhof - Romuva, Western Germany. Telefonas: 06256/ 322.

Vysk. dr. A. Deksnys ir lietuvių evang. liuteronų bažnyčios tarybos pirm. senjoras kun. A. Keleris šventina naująjį gimnazijos bendrabutį. Kairėje stovi tėv. A. Bernatonis.

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Naujieji operos rūmai.

Vienas iš kontraversiškiausių pastatų ne tik Australijoje, bet tur būt ir pasaulyje, yra Sydnėjaus Operos Rūmai. 1957 metais, šios operos paskelbtą pasaulinį projekto konkursą laimėjo danas architetktas Joern Utzon. Darbas prasidėjo, tačiau dar galo nesimato, nors oficialus šių rūmų atidarymas su pasaulinėmis operos žvaigždėmis yra numatytas 1973 metais. Pradedant statymą, buvo nustatyta 7-nių milijonų dolerių daina, tačiau jau šių metų pradžioje statybos išlaidos pakilo iki 85 milijonų dolerių ir, viską pabaigus, manoma, kad išlaidos sieks 102 milijonus. Išlaidoms padengti buvo įsteigta speciali "Operos loterija", kurios bilieto kaina yra 6 doleriai ir pirmoji premija yra 200.000 dolerių. Pats projektas yra lyg būrinis laivas, stovintis ant Benelong Point iškyšulio ir atrodo jog ši visa opera įplaukia pro gražiąsias Sydnėjaus įlankas į didįjį Sydnėjaus tiltą. Šių rūmų burinis stogas yra padengtas 1.056.000 specialių blizgančių baltų plytelių, kurios ne tik dieną, bet ir naktį, duoda labai gražų blizgesį. Patys rūmai turės penkias skirtingas sales, talpinančias 6.000 žmonių. Pagrindinė Operos salė turės 3000 sėdimų vietų ir bus čia įrengta patys moderniškiausi pasaulyje operos įrengimai. Kitos šių rūmų salės yra pritaikintos koncertams, teatrui ir, reikalui esant, didžiosioms tarptautinėms konferencijoms. Operos rūmus 1973 metais spalio mėnesį įvykstant pasaulinio masto operos spektakliams, kur garbės bilietai porai kainuoja 5.000 dolerių, atidarys Anglijos karalienė.

***

Pirmojo Jaunimo Kongreso atstovė ir buvusi viena iš pačių aktyviausių Sydnėjaus jaunųjų lietuvių veikėjų, skautų ir studentų gyvenime, Ramunė Zinkutė-Cobb baigusi Sydnėjaus universitete veterinarijos fakultetą buvo nukelta į nedidelį šios valstijos Carcoar miestelį, kur susituokė. Šis, gana mažokas kalnų miestelis turi savo gilią Australijos kūrimosi istoriją su garsiaisiais Australijos "bushrangeriais", t.y., buvusiais anksčiau tyvesniaisiais, daugiausiai iš kalėjimų pabėgusiais, plėšikais, apie kuriuos yra sukurtos Australijos legendarinės istorijos. Dirbdama čia ir su vyru gyvendama jo formoje, R. Zinkutė-Cobb plačiai įsijungė į vietinį australų gyvenimą, pasidarydama viso šio distrikto Istorinės Sąjungos sekretore ir iškeldama vietos istorinę praeitį, išleido puikią knygutę, plačiai nurodydama istorinę šio miesto ir apylinkės praeitį. Šiam leidiniui viršelį paruošė kita jos kolegė skautė Rasa Žižytė.

***

Perth'o, Vakarų Australijos sostinės universiteto Octagon teatras pastatė kontraversinį muzikinį veikalą "Sweet Fanny Adams", kur tema yra nurodant kad bet koks nusikaltimas yra ne apsimokantis. Tai yra šio universiteto Meno Unijos narių pasirodymas, sukėlęs ne tik vietinėje Perth'o australų spaudoje didelį susidomėjimą ir kritikų vienokius ir kitokius pasisakymus, bet taip pat tas buvo paminėta, plačiai pavaizduojant ir nuotraukomis ir didžiausio Australijos savaitinio magazininio žurnalo "Pix-People". Mums yra įdomiausiai, kad šio veikalo pagrindinę rolę vaidina, korespondentų vadinama gražuolė lietuvaitė, universiteto studentė Virginija Čižeikaitė. Dar įdomiau, kad būdama pati Fanny, ji viename veiksme turi padaryti "striptease" aktą, kas jai kaip neprofesionalei, labai gerai sekasi ir ji buvo ne tik už savo grožį, bet ir už vaidybą puikiai aprašyta.

***

Australijos tyrinėjimų laboratorijose mokslininkai pirmą kartą su pasisekimu įskiepijo į pamidorų daigus genetiškas gyvulines celes, kas leis šiems daigams užaugus, savo vaisiuose išauginti proteino ir duoti nau jų rezultatų, kokie dar iki šiol daržovių pasaulyje nebuvo galima atsiekti ir buvo visai nežinomi. Istorijoje tai buvo pirmą kartą atsiekta ir sulaužyta tas buvęs neįkandamas tarpas tarp gyvulinio ir augalinio pasaulio. Tikimasi, kad duodant augalams genetines celes, jie be jokių cheminių trašų, galės tiesioginiai nitrogeną gauti iš oro, kas ateityje pakeis visą augimo procedūrą. Šiuo išradimu susidomėjo pasaulio ir, ypatingai Amerikos, mokslininkai, nes jų manymu, šio šimtmečio pabaigoje ir tolimesnėje ateityje, pasaulyje bus tiek žmonių, kad maitinimasis ir naujas daržovių auginimas bus labai svarbus.

***

Kaip ir visame pasaulyje, taip ir Australijoje, vis daugiau ir daugiau pasitaiko seksualinių nusikaltimų, ypatingai jaunimo tarpe. Psichiatrų nuomone, šie nusikaltimai vien tik kalėjimų bausmėmis nėra įmanoma išgydyti, nes tai yra daugiau psichinė žmogaus liga. Melbourne, kaip pareiškė dr. L. Chatz vyriausias Jaunimo Teismo Klinikos direktorius, jau maždaug trys metai, kaip šie nusikaltę, seksualiniai iškrypę jaunuoliai, yra gydomi specialiais išvirkštimais, kur duodant specialių jaunuoliui moteriškų oestrogen harmonų, yra labai sumažinama jų seksualiniai palinkimai, per ilgesnį laiką juos visiškai pagydant nuo šių kriminalinių nusikaltimų.

***

Neseniai po didelio lietaus, šiaurinėje Australijoje iš dangaus staiga pradėjo su lietumi kristi tūkstančiai mažų varlikių, kurios padengė kelius ir pradėjo ant jų šokinėti, nustebindamos mašinomis važiuojančius australus. Truputį anksčiau tame pačiame Queenslande iš didelio tamsaus debesio su lietumi pradėjo kristi žuvelės, kai kurios jų net iki 3-4 inčų ilgumo, kas be žuvavimo suteikė gerą vakarienę daugeliui vietinių gyventojų. Mokslininkų aiškinama, kad tokie dalykai gali atsitikti tropiniuose ar pusiau tropiniuose kraštuose, kai didžiuliai uraganai ar milžiniški vėjo sūkuriai ištraukia iš jūros ar ežerų su vandeniu ir ten esančias žuvis ar kitus vandens gyvius.

***

Greičiausiai pasaulyje skaitanti mergina yra Australijoje gimusi rusų emigrantų kilmės Aleksandra Boyd. Ši, 30-ties metų mergina, per minutę perskaito 100.000 žodžių. Būdama sekretorė, ji prieš kurį laiką pastebėjo šiuos savo gabumus, pradėdama lėtai tik su 1000 žodžių per minutę, vėliau tobulindamasi Pertho Dinamiškame Skaitymo Institute. Šiais metais ji pradėjo studijuoti chemiją, fiziką, matematiką, anglų kalbą, literatūra ir istoriją, kai vėliau tikisi pradėti ir mediciną. Studijuoti jai yra ne problema, nes pusvalandį prieš egzaminus, ji ramiai gali perskaityti "H amletą" visus egzaminų užrašus ir dar porą knygų. Didžiausias Sydnėjaus sekmadienio laikraštis "Sun-Herald" buvo padaręs kviestiniams svečiams jos pasirodymą ir ji, perskaičiusi šį 90-ties puslapių laikraštį per kelias minutes, vėliau labai tiksliai atpasakojo įvairių aprašymų turinį.

***

Melbourno mokslininkai, vadovaujami dr. D. Weiss išrado pigų ir naują būdą kaip sūrų jūros vandenį greitu būdu paversti geriamu. Tai yra naujas Sirotherm būdas, kur specialomis kempinėmis perfiltruojant yra sugeriama druska. Manoma ateityje šio naujo būdo perfiltravimo laboratorijas įsteigti Australijoje, kur gėlo vandens trūkumas, ypatingai vidurio Australijoje, yra labai didelis. Vanduo Australijoje gali turėti labai didelės reikšmės, ypatingai milžiniškuose dykumų plotuose.

***

Baigęs medicinos mokslus, dabar savo dviejų metų praktiką pradėjo atlikti sydnėjiškis dr. Haraldas Mykolas Lukšė. Jis yra Australijoje žinomos ir daug dirbančios mūsų rašytojos - žurnalistės Agnės Lukšytės sūnus. Nors ir sunkiai dirbdama ir pradžioje vakarais pati bestudijuodama buhalteriją, mama įstengė išleisti mūsų naująjį daktarą į aukštuosius mokslus, kas gali būti tikru pavyzdžiu ir daug kam iš tėvų, kurie ir turėdami puikias sąlygas, neįstengia savo vaikams įskiepyti tos didelės aukštojo mokslo reikšmės gyvenime. Jaunasis daktaras, išlaikęs Amerikos medicinos komisijos nustatytus egzaminus, tikisi po kurio laiko išvykti į Ameriką moksliniam pasitobulinimui, kai mūsų darbščioji rašytoja, prieš kurį laiką išleidusi savo pirmąją knygą, tikrai atras daugiau laiko jos taip mėgstamiems literatūrinims darbams.

***

Praeitais metais, baigęs Melbourno universitetą, savo darbams į N. Gvinėjos Bougaiville sal'išvažiavo ir ten dirba inžinierius Jonas Vitolis Petraitis. Kaip jis rašo, N. Gvinėja turi 132.000 paskirų salų ir jose gyvenantieji žmonės kalba virš 700 skirtingų kalbų, nes žmonės yra išsklaidyti kalnuose, džiunglėse ir retai tesusitinka. Kelių daugumoje nėra ir vienas kaimas nepažįsta kito. Baltieji keliauja daugiausiai čia helikopteriais. Klimatas yra tropinis. Jo gyvenamoji salų grupė yra vadinama Solomono salomis, su sostine Bougainville, kur yra kasamas varis. Čia būna ir lengvų žemės drebėjimų. Yra daug vulkanų, nuo kurių iš siveržimų ir užgesimų ir atsirado šios salos. Visą N. Gvinėją australai tol administruos, kol vietiniai gyventojai išmoks savarankiškai tvarkytis.

***

Nors Australija ir skaitomas karštas kraštas, tačiau, žiemos metu (būtent liepos mėn.) kalnuose yra ir daug sniego. Melbourno lietuviai jau keli metai turi ir savo žiemos sporto klubą "Neringą". Tai puikios patalpos kalnuose, kurios buvo žiemos sporto mėgėjų pradėtos statyti 1963 metais ir dabar jau pilnai su visais patogumais įrengtos. Šios klubo patalpos yra privačios ir priklauso 18-kai šeimų, tačiau ir organizacijos čia visuomet randa gerą prieglobstį. Jau čia buvo surengta viena mūsų Žiemos Sporto šventė ir šiais metais yra rengiama šiame klube antroji, kur yra pravedama Australijos lietuvių žiemos sporto paskiros varžybos ir kur daugumoje dalyvauja mūsų jaunoji studentija ir akademinis jaunimas.

***

Sydnėjaus ir Australijos skautiškame gyvenime yra labai gerai žinomas skautininko Teodoro Rotco vardas. Ilgus metus vadovavęs didžiajam Sydnėjaus skautiškam gyvenimui, bei stovykloms, jis šiais metais pirmą kartą per 20-tį metų tapo kaip lietuvis išrinktas Egzilų Skautų S-gos vadu. Egzilų skautų gyvenime jis ilgus metus ėjo lietuvių atstovo pareigas ir dabar perėmė šios gražiai veikiančios sąjungos vadovavimą.

***

Hawthorn miesto meno galerijoje savo parodą turėjo dailininkas Adolfas Jankus. Tai buvo individualinė skulptūros paroda, kurios atidaryme dalyvavo nemažas skaičius be australų ir savųjų tautiečių.

PROF. DR. A. MACEINAI DĖKOJANT (4)

Tėv. TOMAS ŽIŪRAITIS, O.P.

12. Jūs ir tame savo laiške vadinate Bažnyčios šiandienėjimą nuolatine nesėkme (Mc., Nr. 37).

Savo toje knygoje teisingai paaiškinote Vatikano II Šviesoje pačios Bažnyčios šiandienėjimą, Jos šiandienintojus, t.y. šių pastangas Ją sušiandieninti. Bažnyčia visada yra buvusi šiandieninė (p. 41). Be šiandienėjimo Ji virstų seniena, net sekta ir tuo būdu neįvykdytų savo pašaukimo. Šiuo atžvilgiu šiandienėjimas yra būtinas. Tačiau iš kitos pusės, Jos šiandienėjimas yra ir nuolatinė nesėkmė, nes visi pavidalai, kurie šiandienėjimą su daro (vykdo), yra ne tik netobuli, bet kartais net blogi piktybės prasme, nes jie yra "iš pasaulio" (p. 60, Mc., Nr. 37). Čia pat irgi teisingai pabrėžiate, kad "šiandienėjimo užsidegėliai" -- Bažnyčios šiandienintojai nepastebi (ar nenori pastebėti), kad Jos šiandiena visai ką kitą reiškia: nėra vienos pasauliui ir tuo pačiu Bažnyčiai šiandienos (p. 48). Šiandienintojų ir opozicija yra galima ne pačios Bažnyčios viduje, bet už Bažnyčios (p. 84). Tai Jos šiandienintojų nuolatinė nesėkmė, nors jie gana yra sėkmingi griauti kai kurių tikinčiųjų bažnytinį gyvenimą, ir t.t.

Labai gaila, kad, kiek aš suprantu, vietomis imate ir įsileidžiate šiandienintojus į Bažnyčios net vidų, apvelkate Ją pasaulio negerais pavidalais, nors pati Bažnyčia savo ruožtu yra irgi pasaulis. Toks Jūsų įsileidimas ir apvilkimas tik vietomis pasitaiko. Vis dėlto "nuolatinė nesėkmė" visiškai neturėtų rasti vietos pačios Bažnyčios šiandienėjime. Toji nesėkmė priklauso vien tik BAŽNYTINIO gyvenimo ŠIANDIENINTOJAMS, nes jiems neįmanoma įsiveržti į pačios Bažnyčios VIDŲ, kuriame nuolat veikia ne kokio nors pasaulio dvasia, bet Sekminių stebuklo Dvasia -- pats Dievas. Žinoma, ir toks stebuklas negali veikti neprasmingai, sakysim, sugriauti tų šiandienintojų laisvą valią, kurią šie piktnaudžiauja, griaudami daugiau ar mažiau bažnytinį gyvenimą ir negalėdami sugriauti pačios Bačnyčios, nors ir žymiausi Jos dignitoriai būtų...

Kai tie piktnaudožiautojai perdaug pagauna mūsų dėmesį, tai mums tik taip pasirodo, kad Bažnyčios šiandienėjimas -- tai Jos nuolatinė nesėkmė. O nuolatinė nesėkmė -- tai nuolatinis netobulėjimo stovis. Padėtis be jokios išeities. Joks tobulėjimas, jokia pažanga -- visiškai neįmanomi dalykai. Ir tai turėtų įvykti vien tik dėl Bažnyčios šiandienėjimo. Iš kitos pusės tas šiandienėjimas reiškia tai, kad tie patys neįmanomi dalykai yra ne tik įmanomi, bet net būtini, nes be šiandienėjimo Bažnyčia neįvykdytų savo pašaukimo, kurį Kristus drąsiai Jai patikėjo istorijoje.

Toji istorija, atrodo, dar labiau pas Jus (vietomis) pasireiškia Bažnyčios šiandienėjimo prieštaravimais, kaip visi pasaulio pavidalai laikomi ne tik netobulais, bet kartais net ir blogais piktybės prasme (gal geriau -- reikšme, nes piktybė negali turėti jokios prasmės). Jau vien dėl to, kad tie pavidalai kartais pasireiškia "blogais net piktybės prasme", ir visą Bažnyčios šiandienėjimą turėtume laikyti ne nuolatine, bet kartais pasitaikančia nesėkme. Tačiau iš kitos pusės reikėtų tą patį šiandienėjimą laikyti nuolatine, o ne kartais pasitaikančia nesėkme "piktybės prasme", nes kiekvienos rūšies blogiui visada esminga yra, kaip žinote, ne gėrio prasmė, bet piktybės reikšmė. Jeigu šia reikšme iš tikrųjų pasižymėtų visi tie pasaulio pavidalai, kurie sudaro Bažnyčios šiandienėjimą, tai ir pats Jos šiandienėjimas galų gale turėtų pasižymėti vien tik tokia nesėkme, kuri yra ir nuolatinė, ir piktybinė. Tai šiandienėjimas, kuris vis dėl to, anot Jūsų, yra būtinas, nes be jo Bažnyčia virstų seniena, net sekta ir tuo būdu neįvykdytų savo pašaukimo.

Tuo būdu Bažnyčia kaip tik ir nemėgina vykdyti savo pašaukimo. Tuo būdu vykdo savo "pašaukimą" vien tik Bažnyčios šiandienintojai, nes šie visada ima savo pavidalus iš tokio pasaulio, kuris turi visokeriopos rūšies blogio. Bažnyčios šiandienėjimas visada ima savo pavidalus iš tokio pasaulio, kuris turi visokios rūšies gėrio. Bažnyčios šiandienėjimo pavidalai, nors ir netobuli, bet visada jie geri. Visa tai kas yra netobula, reiškia atvirybę gėrio pilnatvei; visa tai, kas yra bloga, reiškia atvirybę pikto pilnatvei. Vien tik netobuli dalykai ar pavidalai yra pašaukti siekti gėrio pilnatvės, tapdami vis geresniais ar geriausiais. Vien tik blogi dalykai ar pavidalai yra "pašaukti" siekti pikto pilnatvės, tapdami, aišku, ne geresniais ar geriausiais, bet blogesniais ar blogiausiais. Sakysim, kūdikis yra dar "neišsivystęs", netobulas žmogus, tačiau jis yra geras, o gal ir geriausias, net šventas žmogus.

Tai tik keletas užuominų apie tai, kodėl niekada nereikėtų sieti netobulumo su jo priešybe -- blogiu, kalbant apie Bažnyčios šiandienėjimui esmingus pavidalus, esančius arba dieviškos kilmės, arba žmogiškos kūrybos -- kultūrinės prasmės. Kaip žmogiškoje kūryboje, kaip tokioje, glūdi tam tikras gėris, o ne blogis, taip ir jos pavidaluose savo ruožtu glūdi tas gėris, o ne blogis. Todėl, kaip žinote, toji kūryba su savo pavidalais gali vis labiau tobulėti, vis labiau, sakytume, savo netobulumą nugalėti.

13. Ar aš nemaišau atbaigtosios Bažnyčios šiandienėjimo būsenos su Jos tobulėjimu istorijoje? (Mc., Nr. 37).

Atrodo, kad ir šį sykį čia nieko nemaišau. Juo labiau, kad Bažnyčios šiandienėjimo atbaigtoji būsena įmanoma Jai tik nuolatos tos būsenos siekiant: ne retkarčiais, atsitiktinai, bet pastoviai, ištikimai žengiant autentišku ir Kristaus užtikrintu savo pašaukimo keliu iki pasaulio pabaigos. O tai jau reiškia Bažnyčios nuolat tobulėjantį šiandienėjimą, kaip tai liudija ne tik Naujasis, bet ir Senasis Testamentas. Jūs užtikrinate, kad tokio liudijimo nėra net Naujajame Testamente (Mc., Nr. 37).

Jeigu tokio liudijimo nebūtų net Naujajame Testamente, tai visiškai nebūtų ir Kristaus įsteigtosios Bažnyčios -- Jo Vietininkės išganymo istorijoje. Tada Kristus "veltui" pasėjo tą Evangelijų garstyčios grūdą, kuris vis gaiviau auga, vis vėšliau lapoja taip, kad jo šakose ir dangaus paukščių didėjantiems būriams užtenka poilsio, palaiminto ramybės jau šio pasaulio istorijoje. O tas garstyčios grūdas (kaip ir Kristaus Bažnyčios tobulėjimas) visokių audrų blaškomas, visokių šiandienintojų puolamas net žiauriausiu būdu... Tas garstyčios grūdas -- Katalikų Bažnyčia net kankinių krauju nuolat teka, bet tas kraujas Jai reiškia naują sėklą krikščionybės dirvoje nes ši dirva yra ne tik žmogiška, bet svarbiausia -- dievažmogiška, kaip ir visa Bažnyčios istorija. Bažnyčia nuolat atsinaujina.

Tai dieviška ir žmogiška, o ne antropomorfiška, Bažnyčios istorija, kuri savo nuolatiniu, vis labiau tobulėjančiu šiandienėjimu tęsis iki pasaulio pabaigos. Tuo būdu pasibaigs Bažnyčios (keliauninkės) kryžiaus kelias, kuriuo Ji įsijungs į Amžinosios Garbės Bažnyčią, į Jos nesibaigiančią tobulėjimo istoriją. Jeigu Bažnyčios (žemiškasis) istorinis kelias, nebūtų nuolatinės pažangos kelias, tai Ji ir pasaulio pabaigoje tokiu būdu neįsijungtų į tą amžinosios garbės istoriją. Nuolatinė nesėkmė -- tai nuolatinio netobulėjimo būsena pačioje Bažnyčioje, nes tik blogis negali tobulėti, kaip ir visos kitos šio ar ano pasaulio blogybės su visu pragaru.

Visas Naujasis Testamentas aiškiausiai kalba ir užtikrina Kristaus pavyzdžiu ir malone, kad Bažnyčia keliauninkė savo Dvasios šiandienėjimu, nuolatiniu, atsinaujinimu, tobulėjimu pasieks tos amžinosios garbės istoriją. Ji jau nebus ir šventųjų, ir nusidėjėlių Bažnyčia. Ji bus vien tik amžinosios garbės Bažnyčia -- vien tik šventųjų tam tikra Bendrija, kuri amžinai tobulės vis didesniu Dievo pažinimu ir tuo pačiu -- vis didesne Dievo meile, kaip tai tobulėja, sakytume, dabar -- dangaus šventieji, neišskiriant, aišku, ir visuotinės Bažnyčios Motinos -- Dievo Motinos, nes ir Ji niekuomet nepasieks Triasmenio Dievo Tobulybės. Štai kur glūdi, kaip žinote, visa Bažnyčios pilnatvės -- dievažmogiškoji istorija ryšium su Jos čia atbaigtąja būsena. Bažnyčios istorinis kelias -- tai laiko ir amžinybės istorinis kelias (plg. Michael Schmaus: Der Glaube der Kirche, Muenchen, Band 2, 1970, p. 2-136, 719-725; Josef Pieper: Uber das Ende der Zeit, Munchen, 1953, p. 13-65, 78-139, 167-176).

(Bus daugiau)

McGovern...

(Atkelta iš 1 psl.)

regacijos. Pagaliau netrūksta tokių, kurie viskuo pertekę, nebemato jokios prasmės gyventi ir labai norėtų esamą santvarką sugriauti vien dėl griovimo džiaugsmo.

Blaiviai žiūrint, sunku patikėti, kad McGovern visiems tiems atrodytų kaip vilties spindulys. Priimta partijos platforma, programa yra daugiau gražių žodžių, o ne konkrečių pasiūlymų dokumentas. Ir patis McGovern kalba buvo maždaug to pačio pobūdžio. Jis įsipareigojo per 90 dienų po išrinkimo atitraukti visus JAV karius iš Indokinijos, tikėdamas, kad po to bus paleisti ir belaisviai, bet kartu pažadėjo ir toliau rūpintis JAV karinės galybės išlaikymu.

Ekonominėje srityje valstybė, anot McGovern, turi panaikinti bedarbę, pati tapdama, jei reikia, darbdaviu. Į smulkmenas jis neįsileido, tačiau tai kvepia didesne ar mažesne doza socializmo.

Visa tai lengviau pasakyti, kaip padaryti. Iš viso įpriešrinkimines kalbas neverta per daug rimtai žiūrėti, tačiau iš to kas pasakyta ir padaryta aiškėja ir tolimesnės veiklos planas. Visų pirma, siekiant laimėjimo, nebus atsisakyta ir pigiausios demagogijos, antra -- reikia remtis visais nepatenkintais, vienijant jų norą sunaikinti esamą santvarką, per daug nesismulkinant ateities detalėm. Trečia, Mc Govern sieks atgauti profesionalų politikų talką, duodant jiems suprasti, kad be jo jie vistiek niekо negali laimėti, su kuo jie, būdami oportunistais pagaliau ir sutiks.

Negalima sakyti kad toks planas neturėtų gerų pusių. Nauja iš tos konvencijos gimusi demokratų partija, bus daugiau pakrypusi į kairę, tačiau gaivalinga, atšviežinta jaunų entuziastų krauju. Nedaug kas supras, kad daugumas naujų receptų faktinai jau buvo išbandyti ir atnešė nusivylimą. Visa tai sukels entuziazmo, kurio tačiau gali neužtekti laimėti rinkimams.

Už tat daug senesnių politinio gyvenimo stebėtojų, kaip pvz. Stewart Alsop, mano, kad šiaip ar taip prezidentą Nixoną per būsimus rinkimus gali nugalėti tiek vienas asmuo. Būtent, jis pats, jei padarys didelių klaidų.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR $13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • *PRENUMERATA MEAMS $13.00, PUSEI METŲ $7.00* • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRĄŽINAMI TIK AUTORIAMS PRAŠANT • PAVARDE PASIRAŠYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ *SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.*

IMPORTAS IR EKSPORTAS

Importas ir eskportas yra dvi diktuojančios jėgos valstybinio biudžeto problemose. Importo ir eksporto santykis yra reiškinys, kuris ryškiai rodo valstybės ūkio, net valstybės vidaus ir užsienio politikos klausimus.

Keista ir graudu sekti importo ir eksporto manevrus Lietuvos rusifikacijoje. Importas ir eksportas šioje problemoje įgyja alegorinę, palyginamąją prasmę. Importas reikštų rusiškojo elemento įvežimą į Lietuvą. Šitokiam elementui parūpinamas nuolatinis pragyvenimo šaltinis -- nuolatinis darbas. Tokiam tikslui organizuojami specialistų kadrų reikalavimai. Steigiami darbai, kuriems dirbti ok. Lietuvoje nėra arba kritiškai trūksta specialistų. Tokius specialistus parūpina "draugiškosios respublikos", visų pirma Rusijos socialistinė sovietinė respublika, kas kasdieniškoje kalboje -- Maskva. Ok. Lietuvoje steigiamos įmonės, kurioms teritorijoje nėra žaliavų ir darbo specialistų. Į Vilnių veža žaliavas nuo Uralo, o specialistus iš Maskvos!

Tačiau tokia nesveiko ekonominio pagrindo industrija didžiuojasi Vilniaus kvislinginės viršūnės ir jų spauda. Juk ši pramonė kuriama ne sveikais šalies ekonominės plėtros sumetimais, bet rusinimui stiprinti. Ta prasme nušnekėti pavojinga. Tai prieštarybinė tema! Pramuštgalvės lietuvių pastangos laikytis savo kultūrinio darbo baruose palengva ir nuolat silpninamos kitataučių importo. Kada rusų ir lietuvių proporcija pasieks 50% prieš 50% -- lietuviai bus izoliuoti nuo bet kurios, kad ir kukliausios iniciatyvos. Rusinimą plečiant toliau, gali ateiti diena, kada vis atspariai išeivijai teks rūpintis lietuvybės išlaikymu ok. tėvynėje!

"Draugiškos" respublikos jau smarkiai surusintos. Kaukazo respublikos ir įvairios "autonominės" sritys, paskendusios plačiausiame sovietinės imperijos plote, savo tautinę gyvybę tik tiek gali demonstruoti, kiek leidžia "vyresnis" brolis.

Bet ir "importo" Lietuvai rusinti nepakanka. Stengdamiesi tą pragaištingą procesą paspartinti, gyvenimo sąlygomis stengdamiesi priversti priaugančią lietuvių kartą būti indiferentiška jautriems tautiniams klausimams, lietuvius įvilioja į "draugiškas" respublikas, į tolimas nuo Lietuvos sritis. Čia jiems pasiūlomi geresni darbai, pajamingesnės pareigos. Jauniems žmonėms tai yra patogios ir tautiniai pražūtingos progos kurtis mišrias santuokas.

Vos mes atskleidžiame sovietinę spaudą, matome tos lietuvių tautos interesams priešiškos politikos konkretybes. Taip, Komjaunimo Tiesa, kvislinginis leidinys, birželio 28 d. praneša, kad montuoti energetinį bloką (elektrinę) į Vilnių atvyko visas būrys "specialistų". Pavardės: Andriejevas, Prichodka, Krivoviazas, Aksionovas, Fiščevas ... rodo, kad tai "importas". Lyg neatsirastų lietuvių, mokančių montuoti elektrinės katilus!

Tas pat laikraštis, po stambiu antrašu: "Išvyko į Tomską", džiūgesingai praneša, kad į tolimą Tomską, "savo noru", netgi vėliavomis nešini išvyko darbams 600 studentų. Jaunuolius į tolimą kelią palaimino Lietuvos Komjaunimo Centro komiteto sekretorius G. Denisovas!

"Importo ir eksporto" politika yra lietuvių tautos genocidas.

Mums rašo

PAŠALINIAMS ĮEITI DRAUDŽIAMA...

Prašau patalpinti į Dirvą šį mano laišką.

Vykstant II PLJ Kongreso studijų dienoms Kent, Ohio Valst. Universitete, aš su V. K. turėjome nuvežti gautus siuntinėlius Kongreso dalyviams. Be to, nuo savęs nuvežėm ir lauktuvių. Sutikus T. Neimanaitę, kuri yra Clevelando Stud. valdyboje, ji paprašė padaryti foto nuotraukų su amerikiečiais korespondentais. Sakė, kad jie kiekvienu metu turėjo atvykti. Mums belaukiant priėjo kažkoks vadovas ir užklausė ko mes laukiame? Paaiškinome reikalą. O jis mums pasakė: "Prašau apleisti patalpas (koridorių)". Aš jam mėginau rodyti savo kredencialus ir aiškinti svarbą. Jis atkirto: "Mes jūsų nekvietėm ir niekas neturi teisės kviesti. Čia yra uždaras suvažiavimas". Man pradėjus aiškinti, kad suvažiavimas vyksta mūsų -- lietuvių sudėtais pinigais, tad spauda turėtų matyti kaip vyksta suvažiavimas, jis nusisuko ir nuėjo. Aš paklausiau: "Ponas, kaip jūsų pavarde?" Atsakė: "Rudys".

Nuėjau pas pirm. R. Sokadolskį pasiskūsti. Tas sako: "S. Rudys pasakė ir šventa." Nenusileidau. Čia juk nieko nėra paslaptingo aiškinau. R. Sokadolskis surado S. Rudį ir A. Norvilą. Po pasitarimo S. Rudys leido mums dar vieną valandą palaukti.

Davus leidimą padariau posėdžiaujančių dalyvių kelias nuotraukas. Praeidamas S. Rudys pasakė, kad jau šešta valanda. Suprask jau terminas pasibaigė.

Gaila, kad į lietuvių visuomenės sudėtais pinigais rengtą kongresą spaudai durys uždaros.

Kitą kartą tegu ant durų užrašo: "Spaudai įeiti draudžiama".

Vl. Bacevičius

REDAKCIJOS PASTABA: Vl. Bacevičius yra Dirvos ir kitų laikraščių fotografas ir Dirvos buvo specialiai prašytas padaryti nuotraukų.

JAV Prezidento žmona ponia Patricia Nixon pasitinkama Chicagoje prie International Amfiteatro. Nuotraukoje iš kairės: inž. Valdas V. Adamkus, Lietuvos general. konsulė Juzė Daužvardienė, Illinois gubernatoriaus žmona ponia D. Ogilvie, Ponia Nixon, Miss Elizabeth Ogilvie, Nijolė Vengrienė ir dr. Aldona Labokienė.

Į Tautinių Šokių Šventę sugrįžtant... (2)

PONIA NIXON DĖMESIO CENTRE

JURGIS JANUŠAITIS

Dar niekad Amerikos lietuvių istorijoje nebuvo atsitikimo, kad JAV prezidento žmona atsilankytų į didesnės apimties kultūrinį renginį. Liepos 2 d. liks lietuviams istorinė, ilgai atmintina ir reikšminga. Tą dieną JAV prezidento žmona ponia Patricia Nixon atvyko Chicagon, atidarė Laisvojo pasaulio lietuvių IV tautinių šokių šventę ir jo je stebėjo ir gėrėjosi mūsų tautinių šokių grožiu bei labai vertino lietuvių kultūrinius polėkius.

Bet vargu, ar iš penkiolikos tūkstančių žiūrovų ir šokėjų kas pagalvojome, kokiais keliais ir kokiu būdu aukštoji viešnia, šio krašto Pirmoji Ponia Nixon atvyko į šią mūsų šventę.

Juk įdomu. Tad grįžtelėkime į netolimą praeitį. Kaip žinia, JAV LB CV pirmininkas inž. V. Volertas Laisvojo pasaulio lietuvių IV tautinių šokių šventei ruošti ir darbams vadovauti pakvietė ryžtingą, rūpestingą ir labai darbštų vyrą Dr. Leoną Kriaučeliūną, suruošusį ir Trečiąją tautinių šokių šventę. Jis turėjo planų, kad šioje šventėje būtų kas naujo, patraukiančio. Galvojo ir apie aukštų amerikiečių dalyvavimą pačioje šventėje.

Talkon pasikviečia gabų, politikos keliu tolokai nuėjusį, JAV Gamtos Aplinkos Apsaugos Departamento Vidurio Vakarų regiono viceadministratorių inž. Valdą V. Adamkų. Jis paprašomas suruošti ir kviestiniams aukštiesiems svečiams priėmimą.

Inž. Valdas V. Adamkus, turįs plačias pažintis politikų tarpe, planavo išnaudoti padėtį ir šventei duoti ką nors nepaprasto.

Pradžioje buvo manyta šventėn kviesti prezidento dukterį Juliją. Bet po ilgesnių svarstymų inž. Valdas V. Adamkus nutarė į šventę kviesti JAV prezidento žmoną ponią Nixon.

Tai kai kam atrodė neįgyvendinama, abejojo idėjos pasisekimu.

Tačiau inž. Valdas V. Adamkus savo sumanymo nebeatsisakė. Jis turimų su politikais pažinčių ir einamųjų pareigų dėka, labai artimai bendradarbiaudamas su lietuviams palankiu kongresmanu Ed. Derwinsky, pasiuntė į Baltuosius rūmus kvietimą, prašant ponią Nixon dalyvauti ir atidaryti Laisvojo pasaulio lietuvių IV tautinių šokių šventę.

Po to dar vyko visa eilė pasitarimų su Baltųjų Rūmų štabo nariais, tarpininkaujant visai eilei įtakingų pareigūnų pristatant šį reikalą. Vėliau sekė aptarimai pačios šventės detalių. Keliais atvejais pasitarimuose dalyvavo ir inž. Valdas Adamkus, aiškinantis smulkmenas galimo ponios Nixon dalyvavimo šventėje atveju.

Po ilgų, kietų ir sunkių pastangų, pagaliau buvo gautas atsakymas, kad ponia Nixon šventėje dalyvaus ir ją atidarys. Nuo tada prasidėjo ir saugumo pareigūnų darbas, įvairūs pasitarimai Baltuose rūmuose ir čia Chicagoje. Inž. Valdas Adamkus sako, kad tai buvęs gana ilgas kelias, vedęs ponią Nixon į mūsų tautinių šokių šventę.

Faktas įvyko. Ponia Nixon šokių šventėje, ją atidaro, stebi programą, gėrisi mūsų kultūra, šiltai atsiliepia apie lietuvius, žavisi ir pačia šventė. Tai didelis laimėjimas tų žmonių, kurie ryžosi lietuvių istorijon įrašyti šį didelį įvykį.

Prieš pat šventės pradžią, liepos mėn. 2 d. 1 val. p.p. šalia International Amfiteatro, Saddle and Sirloin Club puošnioje Founders salėje, Lietuvos general. konsulė Juzė Daužvardienė, JAV Gamtos Aplink. Apsaugos Departamento Vidurio Regiono viceadministratorius inž. Valdas Adamkus, ir Šventės komitetas suruošė įžymiesiems svečiams priėmimą, į kurį atsilankė diplomatinis korpusas, konsulai įvairių kraštų, lietuvių vadovaujantieji veiksniai, aukštieji dvasiškiai visuomenininkai, politikai, spauda, radio.

Į priėmimą atvyko Illinois gubernatoriaus žmona ponia D. Ogilvie su dukra, kuri vėliau su lietuvių jaunimu dalyvavo šventėje ir drauge šoko tautinius šokius, senatorius Ch. Percy su ponia, kongr. narys Ed. Derwinsky.

Lygiai 1 val. atvyko su palyda ir Ponia Nixon. Čia ją lauke pasitiko Illinois gubernatoriaus žmona ponia D. Ogilvie, Lietuvos gener. konsulė Juzė Daužvardienė ir inž. Valdas V. Adamkus, o dr. Aldona Labokienė - Valienė ir Nijolė Vengrienė įteikė poniai Nixon gėlių puokštę.

Čia aukštosios viešnios laukė didžiųjų Chicagos dienraščių reporteriai, televizijų stočių filmuotojai ir radijo korespondentai.

Trumpai ponia Nixon kalbasi su reporteriais ji kryžminėje filmuotojų ir fotografų ugnyje, o jau tą pačią dieną vakarinėse laidose dienraščiai pirmuose puslapiuose talpino ponios Nixon su lietuviais susitikimo nuotraukas, šventės detales rodė visose televizijos stotyse ir komentatoriai komentavo įvykį, pažymėdami, kad Tautinių šokių šventėje dalyvauja apie 15.000 žmonių, 2000 šokėjų, kad Chicagoje gyvena 100.000 lietuvių ir pan.

Po to ponia Nixon atsilankė į priėmimą, kur Lietuvos general. konsulė Juzė Daužvardienė ir inž. Valdas Adamkus su žmona Alma priėmime dalyvavusius pristatė aukštiesiems svečiams: poniai Nixon, Illinois gubern. žmonai poniai Ogilvie, sen. Percy su ponia ir kongr. Ed. Derwinsky, kurie asmeniškai su kiekvienu susipažino, paspausdami kiekvienam ranką.

Priėmimo dalyviams išėjus į šventę ponia Nixon dar apie 20 min. kalbėjosi su čia minėtais svečiais ir inž. Valdui pareiškė, kad lietuviai esą ryžtingi ir malonūs žmonės, o poniai Almai Adamkienei užsiminė, kad jos vyras labai tiktų ir diplomatinei tarnybai.

Tuo tarpu amfiteatras buvo apgultas minios žmonių ir visi skubėjo vidun, nes už kelių minučių turėjo prasidėti ir pati šventė.

Apie pačią šventę pakalbėsime sekančiame reportaže.

FOREMAN
(WORKING)
For screw machine company.
Must have ability and capable of running entire department. Steady work for qualified man.
Apply in Person
THE MILLINGTON SCREW PRODUCTS CORP.
8210 S. State Rd.
Millington, Mich.
Approx 28 Miles N. E. of Flint
(50-56)

WANTED
EXPERT DIE MAKER
To work in Sunny Florida
Must be able to make lamination steel dies himself from start to finish. Excellent high pay for the right man, and steady work.
ATLANTA GENERATOR CO.
1871 SOUTH PARK RD.
HALLANDALE, FLA. 33009
(53-55)

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS
VILOJE
'AUDRONĖ'
87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pesčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarojimui nuo BIRŽELIO 24 d. iki RUGSĖJO 15 d. ir jau DABAR priimami užsakymai.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ adresu: JANSONAS — AUDRONĖ, P. O. Box 424, OSTERVILLE, MASS. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Siekiant darnos, susidrausminimo ir veiklos pagyvinimo L. Bendruomenės apylinkėse, JAV LB centro valdyba, sukvietė Philadelphijon LB apygardų pirmininkus, dviejų dienų pokalbiui ir diskusijoms. Nuotraukoje, iš kairės sėdi: Bostono apygardos atstovas Juozas Kapočius, New Jersey apygardos pirmininkas Kazys Jankūnas, JAV LB centro valdybos pirmininkas Vytautas Volertas, JAV LB centro valdybos rengimų vadovė Aušra Zerr, New Yorko apygardos pirmininkas Aleksas Vakselis ir Pietryčių apygardos pirmininkas Balys Raugas. Stovi: JAV LB centro valdybos nariai -- Vytautas Maciūnas, apygardų pirmininkų suvažiavimo organizatorius Vincentas Gruzdys, Petras Mitalas, Juozas Gaila ir Algimantas Gečys. K. Čikoto nuotrauka

Reikšmingas suvažiavimas

JAV LB-nės Atlanto pakraščio apygardų ir joms nepriklausomų apylinkių pirmininkų suvažiavimas įvyko birželio 24-25 dienomis Lietuvių banko patalpose Philadelphijoje. Jį sušaukė JAV LB centro valdyba.

Suvažiavime atstovavo: Bostono apygardą -- J. Kapočius, New Jersey -- K. Jankūnas, New Yorko -- A. Vakselis, Pietryčių -- B. Raugas, o iš LB CV narių dalyvavo V. Volertas, A. Zerr-Mačiulaitytė, P. Mitalas, A. Vaškelis, A. Gečys ir dar keletas kitų. Pirmininkavo A. Vakselis, sekretoriavo K. Jankūnas.

V. Gruzdys atidarydamas suvažiavimą priminė jo tikslą, siekius ir prašė stengtis nutarimus įgyvendinti tikrovėje. Sakė, kad LB formos struktūra yra tokia, kad ji visada atvira kiekvieno lietuvio nuomonei ir pozityviems pasiūlymams ją gerinti, tobulinti ir todėl net buvo peržiūrėti jos nuostatai kas praktiškai, eilę metų vykdant, pasirodė turį kiek trukumų.

V. Volertas sveikindamas susirinkusius dėkojo už ryžtą ir nesigailėjimą vargo šiame suvažiavime dalyvauti. Priminė, kad lietuvių bendruomenė yra paini organizacija ir kas joje raisčioja nėra geru dalyku. Akistatoje turime nemažą bėdą, tai lėšų trukumą bendruomeniniai veiklai vystyti ir naujus užplanavimus įvykdyti. Solidarumo mokesčio surinkimas iš visuomenės neina taip, kaip turėtų būti. Atsiranda LB tarpe primigusių apylinkių, o čia jau reikia apsukrumo griebtis, energijos nestokoti, pasigauti patvarumo ir net pasimokyti iš žalčio išminties, norint jas pribudinti lietuvybės išlikimo darbui.

Kalbėtojas pasidžiaugė, kad neseniai Lietuvos Vyčių organizacija įsiliejo į LB kaipo jos vienetas. Pasidžiaugė, kad LB CV yra gavusi stambokas pinigų sumas iš atskirų asmenų ir tikisi atsirasiant tokių daugiau.

B. Raugas kalbėjo apie organizacinės sekmės pagrindinius elementus. Kvietė daugiau įsisąmoninti tautinės pareigos reikalą, besąlyginiai mestis darbant svečiose šalyse lietuvybę išlaikyti ir dėl mūsų tautai laisvės atgavimo nesigailėti net ir didžiausią aukos duoklę atiduoti. Siūlė mieguistus lietuvių bendruomenės veikėjus leisti eiti miegoti ir tegu jie negadina reikalo, esą, kokie jų vadai, tokia ir bendruomenė. Tvirtino, kad jei jau nėra liūto, tada bezdžionė pasidaro girioje žvėrių karalium.

A. Vakselis skaitė referatą: LB mėnuo ir jo vajus. Jis nurodinėjo tas priemones ir būdus, kaip paveikiau būtų galima siekiamas solidarumo įnašų sumas sutelkti. Čia man neįmanoma viską išdetalizuoti kas buvo tarta.

V. Gruzdys kalbėjo apie LB organizacinius reikalus priminda mas, kad pasigendama artimesnio ryšio CV su apylinkėmis ir net kai kur su apygardomis. Dauguma lietuvių bendruomenės apylinkių yra susigrupavusios į apygardas. Iapygardas reikia žiūrėti kaip į rajonines CV atstovybes. Pagal naujai priimtus įstatus apygardos v-bos turėtų glaudžiau bendradarbiauti su CV-ba. Ragino suvažiavimo dalyvius neprarasti tautinės pareigos jausmo ir dėti visas pastangas, kad suderinus LB-nės Tarybos nutarimus, CV-bos uždedamus darbus bei įvykdytinus uždavinius išplaukiančius iš LB Šeštiosios Tarybos trečiosios sesijos darbų ir nutarimų. Kai bus išsiaiškinta ir aptarta visa eilė klausimų bei problemų, tada bus prieita prie vertingų nutarimų, kurie bus gairės tolimesniems LB darbams apygardose ir apylinkėse bevykdant.

LB dabartiniam susiorganizavimui atbaigti reikia padaryti bendruomenę tikrai visuotinę, kad ji apimtų ne tik pavienius asmenis, bet ir grupes, kaip jau da bar padarė Lietuvos Vyčiai, įstodami į LB sudėtį. Iš to visa lietuvybė labai daug laimėtų. Įtaigojo, kad skaitytina priimtiniausiu LB mėnesiu ir jo vajaus pasisekimo raktu yra rugsėjo mėnuo, kartu paminint ir lietuvių Tautos šventę. Pagal darbotvarkę turėjo būti skaitoma daugiau referatų, bet jų autoriai dėl įvairių priežasčių negalėjo atvykti.

A. Gečys ir J. Gaila tenkinosi trumpais iš savo veiklos pranešimais, o taip pat kai ką pakartojo kas kitų pirmiau buvo pasakyta.

Iš užvestų diskusijų išplaukė nemažai paprastesnių ir kartu juodai nuspalvintų nusiskundimų, kad į mūsų bendruomeninį gyvenimą ima įsimesti įvairios negerovės k.a. yra lietuvių bendruomenėje tokių apylinkių, kurių vadovai neatsako į apygardos v-bų siunčiamus raštus, o apygardos nesilaiko CV aplinkraščių bei nurodymų ir taip pasidaro neįmanoma pilniau atlikti būtinus darbus, o taip pat įvykdyti užplanuotus sumanymus. Dar atsiranda jų tarpe ir tokių LB apylinkių, kurių darbuotojai nesiorientuoja apie LB organizacinės struktūros susitvarkymą ir tas nemažai kliudo sklandžiau bendruomeninius reikalus atlikinėti. O ir jaunimas kai kur pasiimtas pareigas nesistengia tinkamai atlikti, tat juo visiškai pasitikėti negalima -- jam reikia vyresniųjų paramos, pagalbos bei nurodymų. Žodžiu, daug buvo prikalbėta ir kiek pasiginčyta.

Dėl tų čia paminėtų ir nepaminėtų dalykų dera pridėti ir savo nuomonę juoba, kad LB formos struktūra tam leidžia. Atrodo, mūsuose kai kas mėgsta pašūkauti: čia nieko nedaroma, o ten labai daug padaryta. Didžiulė erdvė tarp nieko ir daug užpildo gyvenimas, visur turįs matus, tik mes dar nesame patyrę matuoti. Puolamasi ieškoti naujų laimėjimų su įkarščiu net iki įniršimo. Visur reikia pakantos, takto ir anot, V. Volerto žodžių -- žalčio išminties, einant prie taisytinų ar keltinų bendruomeninės veiklos reikalų. Skubėjimas be vyresniųjų praktišku patarimų ar nurodymų maišo veikimo kryptis: vienas tas pats tikslas veda į aukštumas, kitas -- į prarajas. Kapstomės nusivertinimo asitroje, kai kieno tyčiom iš pašalies sunervinti, pasipūtimo gerą dozę paėmę tardamiesi daug išmanančiais, pasimetėme siekiuose ir kartais saulės ieškodami, neriame pelkėn. Ir tokie užsiminimai į gerą nuotaiką neveda, jie daug ką paskatina užsisklęsti nuo viešojo gyvenimo ir lietuvybės išlikimo rūpesčių. Mes laikome reikalingu, kad visi išeivijos lietuviai susijungtų į vieną solidarų, stiprų junginį, o ne būti išsibarsčiusiais pavieniais į grupes ir mažas grupeles nė ryšio tarpusavy neturėdami. Žymėjomės atsparumu, ištverme, tolerancija, didele paskutinio dešimtmečio pažanga solidaruman, šiandieną susidariusioji kita padėtis neturėtų baiminti. Mums reikalinga savitvarda ir meilė žmogui. Ji mažina nervingumą, normuoja asmeninio išsipūtimo ir didybės laipsnį ištaisydama jo konvulsijas, susiasmenimus ir ištaiso klaidinų kelių ėjimus.

Šis JAV LB apygardų pirmininkų suvažiavimas Philadelphijoje skaitytinas reikšmingu dalyku ir palinkėtina, kad ateityje tokių bendrų pasitarimų netruktų.

J. Bubelis

LIETUVOS RUSINIMAS DIDĖJA

Vakarų spaudos agentūros šm. liepos 5 d. paskleidė naują ir reikšmingą žinią: Lietuvoje, Kaune susidegino trečiasis lietuvis -- šį kartą ne jaunuolis. Bandė susideginti, taip pat Kaune -- ketvirtasis, be to, pasaulis šį kartą patyrė apie lietuvių jaunimo - studentų protestą bei demonstracijas sostinėje - Vilniuje. Žinia per NBC televiziją buvo perduota liepos 5 d. vakare, gi liepos 6 d. Associated Press agentūros pranešimas paskleistas spaudoje. Tą dieną jį paskelbė "New York Times" dienraštis trečiame puslapy, toje pačioje laidoje dar įdėjęs ir svarbų vedamąjį "Russification" (Rusinimas), be to, "Daily News" (New York) ir kt. laikraščiai.

AP žinioje nurodyta, kad iš pasirpiešinimo (dissident) šaltinių buvo patirta, kad birželio mėn. 3 d. vienoje aikštėje Kaune apsipylė benzinu ir susidegino lietuvis darbininkas Andriuškevičius (agentūroje klaidingai žyméta - Andrush Kukavichus). Jis miręs kitą dieną ir sovietų slaptoji policija jį nežinomoje vietoje palaidojusi. Jis tai įvykdė protestuodamas prieš sovietų okupaciją. Po savaitės, birželio 10 d. kitas darbininkas, 62 m. amžiaus, Zališkauskas, buvęs suimtas milicijos, apsipylęs acetonu -- greit degančia medžiaga. Tais pačiais šaltiniais, Varėnoje, gegužės mėn. pabaigoje susideginusio jaunuolio pavardė -- Stonis (ar Stonys). Jis buvo 23 m. amžiaus, šaltkalvis. Esą, jis buvo pasiryžęs nusižudyti gegužės 28 d. Varėnoj vykusioje mugėje, ten su trim draugais iškėlęs Lietuvos tirspalvę. Atsiradus milicininkams, šie suėmę Stonio tris draugus, jam nepavyko susideginti tą dieną, jis pabėgęs, tačiau kitą dieną -- gegužės 29 d. jis susideginęs Varėnos rinkos aikštėje. Tuo būdu jau žinomos visų trijų susideginusių žygių datos: Kalantos -- gegužės 14 d., Stonio -- gegužės 29 d. ir Andriuškevičiaus -- birželio 3 d.

AP agentūros žiniomis iš Maskvos, po trečiojo susideginimo neramumų nebuvę. Tačiau iš Lietuvos gautomis žiniomis, Vilniuje š.m. birželio 11-18 d. tarptautinių rankinio sporto varžybų metu ten įvykusios studentų demonstracijos, nukreiptos prieš okupantą. Studentai nušvilpė sovietų žaidėjus, nuoširdžiai sveikino kitų kraštų sportininkus ir pasiliko sėdėti grojant sovietų himną. Be to, studentai platino Vilniuje prieš sovietus nukreiptas skrajukes ir gatvėse buvo iškabinę Lietuvos trispalves.

"Russification" -- tokios antraštės vedamąjį liepos 6 įdėjo "New York Times" dienraštis. Pradedama žodžiais: "Kaip pranešama iš Maskvos, ir dar vienas lietuvis susidegino, protestuodamas prieš sovietų įvykdytą okupaciją". Laikraštis pabrėžė, kad tas įvykis, tai vėl ryškus priminimas apie tai, kad mažame Baltijos krašte šiais metais yra prasiveržusi nepasitenkinimo banga. Pasak laikraščio, "katalikų religija ir lietuvių nacionalizmas tiek vienas su kitu susiplakę, kad nėra lengva iš skirti, ar tas nepasitenkinimas turi religinės ar tautinės priespaudos šaknis". (Eltos pastaba: Lietuvoje įvykusios trijų lietuvių savižudybės, buvusios Kaune demonstracijos bei gatvėse ar iš susideginusių lūpų skardė ję šukiai: "laisvės, laisvės Lietuvai" pakankamai aiškiai liudijo, kad pastarojo meto protestai buvo aiškiai tautinio pobūdžio, siekę ryškinti tautos norą atsikratyti okupanto ir sulaukti laisvės bei nepriklausomybės. Taip pat aišku, kad Lietuvos gyventojai visa eile buvusių protestų bei skundų pasisakė ir prieš religijos, tikinčiųjų dvasininkų persekiojimą -- Red.)

"N.Y. Times" pažymė jo, kad daugelio lietuvių nuomone, trys susidegi nę gegužės - birželio mėnesiais siekę savo žygiais atkreipti pasaulio dėmesį.

Pasak dienraščio, labiausia dėmesį kreipia tai, kad pastarųjų mėnesių Lietuvos pasipriešinimo bangoje buvęs svarbus vaidmuo jaunimo, gimusio bei išaugusio sovietams valdant, jaunimo, kuris negalėjęs prisiminti nepriklausomos Lietuvos laikų. Laikraščio nuomone, jei lietuviai patys vieni reikš protestus, Maskva turėsianti pakankamai priemonių neramumus numalšinti. Tačiau juk žinoma, kad tautinės nuotaikos atgyja ir kitur, kaip Ukrainoje, Gruzijoje, Azerbaidžane, Uzbekistane, Kazachstane ir kitose ne rusų respublikose, jau nekalbant apie Latviją ir Estiją. Esą, jei ne rusų mažumos sugebėtų apsijungti ir vieningai pasipriešinti rusinimo pastangoms, tai Maskvai su darytų iš tikrųjų didelį rūpestį.

Tas pats "N.Y. Times" vedamąjį apie "kylančią įtampą Sovietuose" buvo įdėjęs ir birželio 25 d., politinių žinių priede. Dienraštis minėjo, kad "demonstracijos dėl Lietuvos laisvės karinių dalinių buvo numalšintos Lietuvos mieste Kaune. Slaptosios policijos vykdomos kratos įtariamų pasipriešinimo veikėjų butuose dabar virtusios įprastu reiškiniu".

(ELTA)

J. GRAUDA

Dėl enciklopedinių redaktorių

Pastaruoju metu mūsų spaudoje pasigarsino širdperšos kupinos diskusijos. Vyrai sukryžiavo kardus dėl enciklopedinio eksponavimo metodo. Pristatomi žmonės ne vienodai. Vienam drebia puslapį, kitam skiltį, trečiam porą eilučių. Kam kliuvo puslapis -- aišku patenkintas. O kam kliuvo pora eilučių? O ką bekalbėti apie tokį, kuris nepastebėtas? Žmonės nepatenkinti ir, atvirai kalbant, ūžia ir murma.

Kaip išgelbėti nuo žūties tokią svarbią tremties instituciją, tikrą veikėjų sarkofagą?

Iki šiol žmonių eksponavime ryškus Prokrusto guolio metodas. Tai yra antikinis būdas pritaikyti žmogų guolio ilgiui. Jeigu trumpas -- ištempti; jeigu per ilgas -- kojas nukirsti. Tad, kada eksponatas pertrumpas -- prie jo nuopelnų prirašo ateities nuopelnus: paruošęs rankraščius, žada parašyti knygą, platėliau aprašo vaikystės aplinkybes... Jeigu eksponatas per ilgas -- nubraukia šitokiam veikėjavimo dalį, nubraukia knygų skaičių, neaprašo platėliau vaikystės epizodų...

Prokrusto metodas netinka. Jis sukelia žmonėms įtarimų, kad redaktoriai gali įsivelti į nuodėmę: kam nori gali patempti, kam nori, gali ir kojas, kartu su batais, nukirsti.

Žmonės nepatenkinti ir, atvirai kalbant, ūžia ir murma.

Tuo tarpu, greta to murmėjimo, nejučiomis ateina finansinės bėdos ir stagnacija.

Vyrai, argi Amerikoje trūksta popierio? To gero yra ir eksponavimo metodas turi būti teisingesnis, kitas, našesnis darbui. Kiekvienas turi savo nuosavą aureolę. Pakvieskite plačiais skelbimais visus nurodyti savo aureoles. Vietos visiems užteks. Prenumerata pašoks aukštai. Kiekvienas užsakys tą tomą, kur eksponuojama jo aureolė.

Nustokit erzinę žmones. Dėl to ir širdperšos kupinos diskusijos: vienam -- puslapis, kitam -- skiltelė, trečiam -- pora eilučių. O ką bekalbėti apie tokį, kuris nepastebėtas. O gal tas, nepastebėtas finansiškai pajėgiausias tremtinėlis, gal jo aureolė žibėte žiba stambių sumų žibėjimu?

Žmonės nepatenkinti ir, atvirai kalbant, ūžia ir murma. Su žmonių murmėjimu, ponai redaktoriai, netoli benuvažiuosite.

Prokrusto metodą palikite visų ištempimui; nustokite ir kojas su batais nukirsdinėti.

EXPERIENCED
STEEL PLATE FITTERS
Good working conditions. Fringe benefits and steady work.
Apply in Person
ACUTUS INDUSTRIES INC.
451 E. WILSON ST.
PONTIAC, MICH.
(50-56)

EXPERIENCED
WELDERS
Good working conditions. Fringe benefits and steady work.
Apply in Person
ACUTUS INDUSTRIES INC.
451 E. WILSON ST.
PONTIAC, MICH.
(50-56)

WANTED
TANDEM TRACTORS
With driver, with or without trailer. Permanent lease, year around work, central dispatch for return loads, 50% advance, terminal pay on delivery. One of world's largest carriers of buildings and building materials. Call or apply in person:
PRE - FAB TRANSIT CO.
4409 S. DIVISION,
GRAND RAPIDS, MICH.
616-532-2027 or 800-637-4181
(49-56)

Kviečiame praleisti savo atostogas Pietinės New Jersey Atlanto pakraščio gražiame kurorte

OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su tekančiais vandenimis kainuoja tarp 45 dol. ir 60 dol. savaitei dviems asmenims. Šeimyniška nuotaiką, švarus ir rūpestingas patarnavimas. Atidari nuo gegužės pabaigos iki rugsėjo pabaigos.

Galite apsidrausti nuo lietingo oro

Eugenija ir Jonas Jasinskai
Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Avel.,
Ocean City, N. J. 08226

Telefonai: 399-9871, privatus 399-1221
Area Code 609

PABALTIJO UOSTŲ SVARBA

Jūratė Statkutė - de Rosales

Pradėdama straipsnį, noriu išreikšti nuoširdžią padėką Juliui Vaisiūnui, kuris dviejų metų bėgyje padėjo man telkti medžiagą šia tema. Patiekiamas straipsnis tėra santrauka stropiai rinktų davinių iš įvairių kraštų spaudos bei specializuotų leidinių.

Antrosios Baltų Konferencijos metu, europietis dr. F.G.A. Kraemeris, einantis Washingtone patarėjo pareigas, pataré lietuviams tikėtis stebuklo, nes tiktai stebuklas galėsiąs pagerinti dabartinę Lietuvos padėtį.

Kraemerio patarimas mums, pabaltiečiams, yra taiklus. Mes turime visą eilę keistų savybių, kurios mus verčia tikėti stebuklais. Pav. lygiai tuo metu, kai vyko Yaltos konferencija, mes visi šventai tikėjome, kad po metų kitų visi pabėgėliai grįš į savus kraštus. Tuo metu, kai vyko Potsdamo konferencija, mūsų partizanai guldė galvas laukdami pagalbos iš vakarų. Tą dieną, kai prezidentas Nixonas važiavo į Maskvą, mūsų studentai tikėjosi nugalėsią rusų parašiuninkus Kauno gatvėse...

***

Jei man būtų tekę dalyvauti Antroj Baltų Konferencijoj, aš nebūčiau prelegentą klausinėjusi apie stebuklus. Mano klausimas būtų buvęs daug kuklesnis: "Kokia yra numatoma būsima rusiškos naftos kaina FOB Klaipėda"?

Štai pavyzdys (ne rusiškų) FOB Rotterdam naftos kainų 1970 metais, t.y., prieš Teherano sutartį, sudarytų pagal Wold Scale 80.

Jei paimsime pavyzdžiu Libijos naftą, kur gamybos kaina yra kiek aukštesnė, pastebėsime, kad keturius penktadalius anuometinės FOB Rotterdam kainos sudarė mokesčiai ir transporto išlaidos. Tuo tarpu sovietiška nafta jokiai valdžiai mokesčių ne moka ir transportas vamzdžiais į Pabaltijį veik nieko nekainuoja. Tiesa, žinovai nurodo, kad rusiškos naftos gamybos kainos yra aukštesnės. Taipogi rusiškos naftos kokybė yra menkesnė, kas prailgina valymo procesą, prie kurio prisideda desulfurizacijos sunkumai.

Tačiau nežiūrint minėtų kliūčių lieka logiška išvada, jog panoréję, rusai gali sau leisti vakarietiškos naftos kainas numušti geru trečdaliu ir dar ant to uždirbti! Jei rusai pradės didesniais kiekiais eksportuoti naftą iš Klaipėdos ar Rygos uostų, -- kurių geografinė padėtis yra neblogesnė už Rotterdamo - vakarietiškos naftos bendrovės galės atlaikyti konkurenciją tik tiek, kiek patys rusai to panorės.

***

Sovietinės naftos istorija yra gana įdomi, ir yra verta kiek ilgiau ties ja apsistoti.

Kai 1956 metų JAV naftos gamyba siekė 354 mil. t., Rusijos (oficiali) 1957 metų gamyba tesiekė 98 mil. t. Chruščiovo ekonominių planų karštligės metu, buvo užsibrėžta per penkiolika metų pravyti JAV-bes naftos gamybos srityje. Pravyti jie nepravijo, bet naftos gamyboje, per 15 metų buvo atsiekta beveik tiek, kiek anuomet buvo užsibrėžta. Vėlesniais NATO apskaičiavimais, rusų naftos gamyba 1980 metais sieks 600 mil. t. į metus. Dabartinė 1972 metų gamyba jau prašoka 1 mil. t. į dieną.

Naftos rezervų atžvilgiu, Rusija pralenkė JAV-bes ir stojo į pirmą pasaulinę vietą su 10% visų pasaulio rezervų. (JAV turi 7% pasaulio rezervų). Net tuo atveju, jei rusų skaičiai būtų nepatikimi, faktinas jau dabar gaminamos naftos kiekis įrodo, kad rezervų turi būti nemaža, nes kitaip rusai naftos rezervus laikytų atsargoj karo atvejui (pav. taip elgiasi amerikiečiai). Žinovų žodžiais, vien sibirietiška Tyumen sritis, šiaurės rytuose nuo Uralo, kurios tėra eksploruota tik vienas penktadalis, turėtų sudaryti vieną didžiausių pasaulyje naftos rezervų.

To negana. Rusija šiuo metu gauna nemažus kiekius naftos iš arabų valstybių. Kadangi už arabų naftą sovietai moka ne pinigais, o savo gamybos prekėmis (ginklai ir kiti malonumai), Rusijai apsimoka tokią naftą gauti mainais, ir savąją naftą tuo tarpu pardavinėti vakarams už tvirtą pinigėlį.

***

JAV interesai naftos rinkoje yra žymiai sudėtingesni. Nors JAV-bės naftos beveik neeksportuoja, vidaus gamyba visgi yra viena didžiausių pasaulyje ir ji sudaro gana svarbią vidaus ekonomijos šaką. Jei naftos kainos staiga kristų, toks kritimas paliestų ne tiktai JAV naftos gamintojus, bet ir sukrėstų žymiai platesnį vidaus ir užseinio ekonomijos tinklą.

Tarptautinėje rinkoje, JAV yra drauge pirkėjas ir pardavėjas. Artimuose rytuose, Indonezijoj, Afrikoj ir P. Amerikoj naftą eksploatuoja nemažas skaičius amerikiętiškų bendrovių. Bendrovės iš kiekvieno krašto gauna naftos koncesijas ir moka už tai mokesčius. Gaminamą naftą bendrovės rafinuoja ir pardavinėja JAV-ėms, vakarų Europai, Japnijai, neišskiriant ir kitų, smulkesnių, rinkų.

Bendrovių įtakai augant, maždaug prieš 10-tį metų, naftą turintieji kraštai sudarė atskirą organizaciją OPEC(Organization of Petroleum Exporting Countries). Organizacijai priklauso dešimtis valstybių: Abu Dhabi, Alžiras, Indonezija, Iranas, Irakas, Kuwait, Libija, Qatar, Saudo Arabija ir Venezuela. Rusai šiai organizacijai nepriklauso ir OPEC nutarimai kainų atžvilgiu sovietų neįpareigoja, nebent tiek, kiek yra norima palaikyti gerus santykius su arabų kraštais. OPEC nutarimuose rusų įtaka irgi yra tik tiek stipri, kiek yra įtakingi kiekviename arabų krašte sovietų patarėjai.

1971 metų pradžioje, OPEC pareikalavo iš bendrovių 40% valdžioms išmokamų mokesčių pakėlimo, ir organizaciją sudarančios valstybės pagrasė naftos tiekimo sustabdymu bei kiekvienos valstybės piniginių indėlių atsiėmimu iš JAV ir Anglijos bankų. OPEC valstybės anuomet tiekė 85% viso pasaulio naftos.

Naftos tiekimo sustabdymas būtų trumpu laiku suparalyžavęs vakarų Europos ir Japonijos gyvenimą. Bematant buvo apskaičiuota, kad naftos tiekimą sustabdžius, Japonijai būtų užtekę turimos naftos vienam mėnesiui, Prancūzijai būtų užtekę savų rezervų 4 mėnesiams, Vak. Vokietijai 75 dienom, Belgija būtų atlaikiusi šešių mėnesių laukimą, o Anglija tiktai tris mėnesius.

Naftos bendrovės nusileido. Buvo pasirašyta Teherane penkių metų galiojimo sutartis ir visame pasaulyje pakilo naftos kainos. Tačiau netrukus po sutarties pasirašymo, kai kurie kraštai (pav. prosovietinis Irakas) pradėjo statyti individualius dar aukštesnius reikalavimus. Venezuela davė pavyzdį pravesdama įstatymą, pagal kurį koncesijos laikui pasibaigus, bendrovių įrengimai pereis valdžios nuosavybėn.

***

Teherano sutarties patirtis iš sprendė iki šiol dvilypę JAV padėtį naftos interesuose. Teherano konfliktas įrodė, kad JAV užsienio bendrovių padėtis yra nepatvari, ir kad tiesioginiai JAV interesai yra veikiau "pirkėjo" interesai.

Po išgyvento išgąsčio, Vakarų Europa pirmoji metėsi ieškoti naujų naftos tiekimo šaltinių. Anglai suteikė rusams naftos importo leidimus ir Anglijoje buvo įkurta rusiška bendrovė "Nafta" kuri netrukus jau turėjo apie 200 pardavimo skyrių įvairiuose Commonwealtho kraštuose ir kurios planuose buvo parduotuvių tinklo praplėtimas visoje Vak. Europoje, su centru Anglijoje. Anglijai įstojus į Europos bendrą rinką, drauge atsiveria Vak. Europos durys Anglijoje įkurtai rusų bendrovei.

Teherano sutartis buvo pasirašyta 1971 metų pradžioje, ji galios 5 metus. Maždaug tuo pat metu sudarytoje sovietų "petiletkoje" (penkių metų plane), buvo nuspręsta naftos gamybą padidinti pusantro karto ir penkių metų laike paleisti į apyvartą ištisą eilę naujų refinerijų. Apie būsimą Mažeikių refineriją, Kom. partijos XXIV suvažiavimas pravedė sekančią direktyvą (sunkiai suprantama kalba) "Lietuvos TSR.. atiduoti eksploatacijon pirmąją naftos perdirbimo gamyklos eilę". Sovietų Penkmečio planas numato, kad Mažeikių naftos perdirbimo įmonė bus užbaigta 1975 metais. ...)

Mažeikių naftos perdirbimo įmonė buvo pradėta statyti 1971 metų vasario mėnesį. Tų pačių metų rudenį, Lietvos spaudoje pasirodė skelbimai: "Mažeikių naftos perdirbimo įmonės direkcijai reikalingi inžinieriai, technikai, statybininkai, geodezininkai, elektrikai, mechanikai, amatininkai". Valdžia netgi žadėjo būsimiems darbininkams parūpinti butus. Taipogi pradėta tiesti vamzdžius iš Pavolgio ir Uralo į Mažeikius.

Dabartinio penkmečio metu, rusai numato užbaigti vamzdžius dviem kryptim: į Baltijos jūrą, iš kur jau yra vežama nafta į Vak. Europos kraštus, ir į rytus, iš kur bus aptarnaujama Japonija su kuria jau yra pasirašyta sutarčių ta prasme. Ar yra numatoma aptarnauti nafta JAV Ramiojo Vandenyno krantus, dar nežinia, bet tenka pastebėti, kad žurnale "World Petroleum" teko matyti rusų "Sojuznaftexport" įstaigos propagandinius skelbimus.

***

Minėtose apystovose, rusams Baltijos uostų išlaikymas yra būtinybė. Vakarų Europoai irgi yra nemažiau svarbu, kad rusai tuos uostus išlaikytų tam, kad pro juos vyktų nuolatinis žaliavų tiekimas, kuris Europą atpalaiduos nuo kaskart didėjančio vakarų pasaulio kainų kilimo. Mažiausiai tuo suinteresuoti turėtų būti amerikiečiai, bet ir jiems rūpi, bent laikinai, atsipalaiduoti nuo kai kurių ekonominių spaudimų.

Pavojų, kad rusai panorėję gali sukrėsti vakarų ekonomiją paleisdami į rinką žaliavas ar gaminius labai žemomis kainomis, vakariečiai dalinai pašalina patys tapdami pirkėjais. Iš kitos pusės, tinkamai parėmę kiniečius, jie priešpastato lygiai tokį pat pavojų pačiai Rusijai Kinijos pavidale. Abejais atvejais, JAV politika primena žmogų, kuriam griūva -- prieš 30 metų netikusiai kito savininko statytas -- stogas ant galvos, ir kurs tą stogą ramsto pagaliais, nebeturėdamas laiko suplanuoti naujo namo statybą. Tai yra vispusiškai trumpalaikė politika.

Regint Prezidento Nixono apsukrumą tarptautinėje plotmėje, būtų gana logiška galvoti, kad tokio masto vairuotojas nepasitenkins vien trumpalaikiu planavimu. Tenka tat užklausti: "o kaip bus su galutinais tvirtesnio stogo statybos planais?" Kas atsitiks, kai rusų ekonomija ant tiek sustiprės, jog ji taps absoliučiu pasaulinio žaliavų tiekimo arbitru? Gal tada atsiras reikalas kaiką, kai kur, sprogdinti iš vidaus? (Jei nebus per vėlu). Ir gal tuomet, Lietuvos ir rytų Europos kraštų, tautiniai nusistatymai bus Amerikai daugiau reikalingi negu Lietuvai Amerikos pagalba?

Kraštas	Gamybos kaina		MOKESČIAI		Transportas iki Rotterdamo		US $ kaina FOB ROTTERDAM
Iranas	US$	0,12	plius 1,07	plius	0,94	viso	2,13 per US Barril
Irakas		0,15	1,02		0,99		2,16 "
Kuwait		0,07	0,98		0,97		2,02 "
Saudo Arabia		0,15	1,07		0,95		2,17 "
Libija		0,30	1,37		0,28		1,95 "

New Jersey lietuvių delegacija Newarko savivaldybėje miesto merui Kenneth A. Gibson paskelbus Lietuvos gedulo dieną birželio 15. Nuotraukoje lietuvių delegacija su mero pavaduotoju Joseph Frisina. Stovi iš kairės: Frank Vaskas, Regina Melinienė, Veronika Melinienė, Albinas Trečiokas, kun. Petras Totoraitis, Elena ir Adelė Sudzinskaitės. Prie stalo sėdi mero pavaduoojas Joseph Firsina.

POMPIDOU POSŪKIS Į DEŠINĘ

Dar taip neseniai -- gegužės 24 d. -- Prancūzijos parlamentas išreiškė 368 balsais prieš 96 pasitikėjimą ministeriui pirm. Jacques Chaban - Delmas, o liepos 5 d. prez. Pompidou tą patį min. pirmininką "pasiuntė į tyrus". Tai raketinio greičio politinis įvykis, kuris nustebino ne tik prancūzų eilinį pilietį, bet ir viso pasaulio besiįdomaujančius politika žmones. Kas atsitiko? Kuo Chaban - Delmas nusikalto? Juk Chaban-Delmas buvo žinomas gaulistas, pasižymėjęs administratorius, gabus organizatorius. Prez. Pompidoū jo atleidimą motyvavo vyriausybės nusidėvėjimu. Prancūzijos visuomenėje dar buvo skleidžiami kiti motyvai: Chaban-Delmas buvęs įmaišytas į mokesčių nemokėjimo savo naudai aferą, daręs visokias kombinacijas su sklypais gaulistų politikams etc. Tačiau bene svarbiausios Chaban-Delmas atleidimo priežastys yra politinės. Prez. Pompidou pamatė, kad Chaban-Delmas liberalinė politika gali nuvesti Prancūziją į komunistų glėbį. Todėl jis Prancūzijos valstybės vairą pasuko į dešinę, kad lengviau atsispirtų "liaudies frontui", kuris birželio pabaigoje buvo sudarytas Prancūzijos komunistų ir socialistų partijų sutartimi. Šio "liaudies fronto" tikslas pasiekti valdžios Prancūzijoje demokratiniu keliu, laimint pralamento rinkimus, kurie įvyks 1973 m. kovo mėn. jei jie nebus prez. Pompidou anksčiau paskelbti.

Naujasis min. pirmininkas Pierre Messmer yra dešiniojo sparno gaulistas, ištikimas de Gaulle politikos tęsėjas. Jis yra žinomas kaip kovotojas dėl Prancūzijos sustiprinimo pokario metais. Jau 1940 m. jis pasižymėjo Afrikoje kaip prancūzų laisvės kovotojas. Po to, jis įsijungė į de Gaulle kovą ir dalyvavo mūšiuose prieš nacių kariuomenę. Vėliau jis išvyko kovoti dėl Prancūzijos interesų į Vietnamą. Čia buvo Vietnamo bolševikų suimtas, įmestas į kalėjimą, bet rizikingu būdu iš kalėjimo pabėgo. Vėliau, baigęs aukštuosius teisių mokslus ir įsigijęs daktaro laipsnį, nuo profesinio karininkavimo perėjo į aktyvią politiką. Buvo kurį laiką gynybos ministeris, vėliau valdė kitas ministerijas. Taigi, Pierre Messmer yra nusipelnęs kovotojas dėl laisvės ir patyręs politikas. Jo paskyrimas ministeriu pirmininku, tenka spėti, kad sustiprins degaulistų pozicijas tautoje.

Nors pagrindiniai ministeriai yra pasilikę tie patys, tačiau naujasis Prancūzijos kabinetas yra žymiai pakeistas. Iš 20 ministerių ir 10 viceministerių 7 yra nauji. Trylika yra likusių senų. Dešimt yr pakeista. 18 pasitraukė. Užsienio, gynybos, ekonomikos bei finansų liko tie patys: Debré, M. Schuman ir V. Giscard d'Estaing. Nauji: Edgar Faure -- socialinių reikalų, Jean Charbonell -- pramonės ir mokslo ugdymo, Hubert Germain -- pašto ir telegrafo ministeris. Yra keletas naujų viceministerių. Šis naujasis kabinetas yra vadinamas tautinės prancūzų vienybės kabinetu. Jis sustiprina prez. Pompidou pozicijas. Tai yra žymus posūkis nuo liberalizmo į konservatizmą. Tai yra grįžimas į de Gaulle politiką.

Ar šis posūkis išgelbės Prancūziją nuo komunistinio pavojaus? Atsiranda pranašų, kurie tvirtina, kad per būsimus parlamento rinkimus gaulistai pralaimės apie 60, o gal ir 100 vietų. Dabar jie parlamente turi 294 atstovus iš 487, taigi, absoliutinę daugumą. Jei netektų 60 vietų, jau jie nebeturėtų absoliutinės daugumos ir priklausytų nuo respublikonų ir centro, su kuriais ir dabar sudaro koaliciją. Nepamirškime, kad komunistai per praeitus rinkimus gavo 20,14% ir socialistai 21,25% balsų. Taigi, dabartinis gaullistų varžovas -- "liaudies fronas" yra gana stiprus ir pavojingas. Todėl P. Messmer duona nebus lengva. Jam teks vesti sunki kova su vidaus priešais. Dar sunkesnė kova bus Schumanno, nes Abrasimovas, sutvarkęs Vokietiją, nuvyko į Paryžių tvarkyti Prancūzijos.

Todėl, mūsų nuomone, Pompidou tenka pasukti ne tik į dešinę, bet ir į Washingtoną, jei nenori Prancūzijos ateityje perleisti Maskvos patikėtiniams.

Alg. Tolvydis

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS

Immediate opening on first shift, good starting rate and excellent fringe benefits.

Apply in person
THE
CYRIL BATH
CO.
Aurora and Solon Rds.
Solon, Ohio

An Equal Opportunity Employer
(50-56)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIKA&EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Spaudoje pasidairius

VARPAS Nr. 11, specialiai skirtas II PLJ Kongresui. Žurnalą leidžia Varpininkų Filisterių Draugija. Redaktorius A. Kučys. Administratorius T. Briškaitis, 1214 N. 16 Ave., Melrose Park, Ill. 60160. Kaina 3 dol.

VARPO REDAKTORIUS NESKAITO DIRVOS...

Tik ką išėjusiame "Varpo" 11 nr-y, straipsnyje "Niekas neturi mūsų sulaikyti" (p. 148-153, be parašo), visiškai pamatuotai yra pareikštas nusistebėjimas, kad po Valstybės Dep-to pareigūno Doyle Martino skandalingų pareiškimų lietuviams Philadelphijoje praeitų metų gruodžio 11-12 d., nebuvę atitinkamos reakcijos nei vietoje, nei vėliau. Apgailestauta, kad "JAV Lietuvių Bendruomenės veikėjai, šiaip jau lietuviško gyvenimo ribose gana revoliucingai *nusiteikę, šito nepri*minė Valstybės departamento pareigūnui" (p. 150). Kodėl dėl tokių tiesiog iššaukiančių pareiškimų nebuvę "jokio Lietuvos diplomatinės tarnybos ar Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto protesto, jokios visuomeninės akcijos" (p. 149). Net ir mūsų spauda prisidėjusi prie tos nejaukios tylos.

Jeigu "Varpo" redaktorius A. Kučys būtų paskaitęs "Dirvos" šių metų pirmą numerį (I.5.), tai būtų ten radęs stiprų straipsnį: "Nelinksma kalėdinė naujiena. Ką pasakė Doyle Martin lietuviams Philadelphijoje". Ten buvo atremtos visos naivios Martino teorijos su ne mažesniu ryžtu, kaip dabar daro Kučys savo žurnale. "Dirva" rašė: "Dėl šios pono Martino kalbos visiškai vietoje būtų ir protestas Valst. *Dep-tui, kad iš Pabaltijo* diplomatų pusės, taip ir Pabaltijo kilmės JAV piliečių bei jų organizacijų. Gana dviprasmiškumo!" Ir t.t. Sekančiame "Dirvos" numeryje (1.7.) buvo vedamasis "Ciniškas 'pragmatizmas'." Tiktai vėliau ir daug blankiau atsiliepė dėl tos kalbos vedamuoju "Draugas", na, ir dabar "Varpas", pakartodamas visą eilę minčių, kurias "Dirva" pareiškė jau prieš pusmetį. Kalbėdamas pabaltiečiams Detroite birželio 11 d., tas pats Martinas jau buvo diplomatiškesnis, nežinia, ar dėl mūsų protestų spaudoje, ar dėl artėjančių rinkimų.

A. Kučys dar nori pakaltinti lietuvius respublikonus dėl ryžto stokos ir *pataikavimo dabartinei* JAV administracijai. Kaip žinome, daugelis tautininkų yra respublikonai arba jiems prijaučią. *Tačiau tautininkų laikraštis* "Dirva" nevengia kritiškai pasisakyti dėl dabartinės JAV užsienio politikos. Politinio žurnalo redaktoriui nereikėtų apsiriboti tik "Draugo" ir "Naujienų" skaitymu.

Detroito St. Butkaus šaulių kuopos jaunieji šauliai, baigę gimnaziją, birželio 11 d. mecenatų J. Butkaus, F. Blauzdžio, J. Mačiulaičio ir V. Tamošiūno buvo apdovanoti Encyclopedia Lithuanica pirmuoju tomu ir iš valdybos pusės auksiniais šaulio ženklais. Nuotraukoje sėdi abiturientai: J. Naujokaitis, R. Simutytė, A. Šiurkus ir R. Leonavičius. Stovi abiturientų tėvai: Naujokaitienė, J. Leonavičius, V. Simutis, A. Šiurkus ir B. Leonavičienė.

K. Sragausko nuotrauka

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

METINĖ ŠVENTĖ DAINAVOJE

Dainavos jaunimo stovyklos metinė šventė šiais metais įvyksta liepos 30 d.

Pamaldos svečiams bus 11 val. Šventas Mišias atnašaus kun. J. Dabušis. Jaunosios stovyklautojos atliks meninę programą, o po to vyks įvairios kitos programos jaunimui ir vyresniesiems. Veiks loterija ir visi lietuviai prašomi savo dovanomis tą loteriją paremti. Dovanas loterijai paliekamos svetainėje

Įvažiavimą ir automobilių pastatymą tvarkys Stasio Butkaus kuopos šauliai. Naujoji svetainės šeimininkė ir jos talkininkės ruošiasi visus skaniai pavaišinti.

Tą dieną visi vykstame į Dainavą. Ten galėsime susitikti daug senai nematytų svečių, pasigrožėti gražia Dainavos gamta ir tuo savo *atsilankymu paremti Dai*navos jaunimo stovyklos išlaikymą.

• **Australijos** lietuvių krepšininkų rinktinė liepos *9 d. žaidė su Detroito "Ko*vas" krepšininkais Dainavoje ir laimėjo 54:39.

Rungtynes stebėjo gausus būrys Detroito ir apylinkės lietuvių. Australijos rinktinėje žaidė: Gintas Brazdžionis, Vytas Brazdžionis, Saulius Karpuška, Val. Mačiulaitis, Algis Milvydas, Jonas Obeliūnas, *Mind. Mikalauskas, Arūnas* Reivytis ir Algirdas Andriejūnas. Treneris J. Gružauskas ir vadovas Tamošiūnas.

"Kovo" rinktinėje žaidė: Raimundas Janukaitis, Kastytis Karvelis, Edvardas Kasputis, Liucijus Kulikauskas, Antanas Paškus, Rimas Skiotys ir Edvardas Sventickas. Treneris Edmundas Sventickas.

• **Iš Detroito** autobusu liepos 2 d. į IV lietuvių tautinių šokių šventę buvo nuvykę 35 lietuviai. Visi vykusieji *patenkinti ir dėkingi* LB apylinkės valdybai ir tuo pačiu jos iždininkui Jonui Urbonui už autobuso parūpinimą ir šios ekskursijos suorganizavimą. LB valdyba žada ir ateityje į operą ar kitą kokią šventę suorganizuoti ekskursiją.

• **LB Detroito apylinkės valdybos** posėdžiai vyksta kiekvieno mėnesio pirmąjį k e t v i r t a d i e n į. Ateinantis posėdis įvyks rugpiūčio 3 d., 7:30, Lietuvių Namuose.

• **Detroito** abu dienraščiai ir televizija labai gerai informuoja visuomenę apie dabar vykstančius okupuotoje Lietuvoje įvykius ir tuo pačiu supažindina su *Lietuva. Apylinkės valdyba* prašo detroitiškius rašyti jiems (tiems laikraščiams ir televizijos stotims) padėkos laiškus.

• Švento Petro atlaidai Detroite, arba kitaip sakant kermošius, gražiai ir su pasisekimu buvo atšvęsti birželio 25 d. Švento Petro parapijos bažnyčioje.

Šią kuklią ir labai dailią bažnytėlę tą dieną pripildė ne tik parapijiečiai, bet ir kaimyninių parapijų žmonės.

Šv. Mišias atlaikė klebonas kun. Viktoras Kriščiūnevičius, o evangeliją ir atlaidų dienai skirtą pamokslą pasakė svečias iš Windsoro Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Dominikas Lingvinas.

Mišių giedotinas dalis giedojo parapijos choras vadovaujamas muz. Stasio Šižio. Tai vienintėlė parapija Detroite, kuri turi tokį stiprų ir gražiai dainuojantį chorą.

Mišioms pasibaigus parapijos klebono kun. Viktoro Kriščiūnevičiaus visi buvome pakviesti į parapijos salę nemokamoms užkandoms. O šios užkandos buvo labai turtingos ir skaniai paruoštos. Kiekvienas galėjo pasiimti ir valgyti ką jis norėjo ir kas jam patiko. Tiktai garbės stalui valgiai ant stalo iš anksto buvo sudėti ir prie jo sėdintiems nereikėjo stoti į eilę ir pačiam pasiimti maistą. Prie garbės stalo sėdėjo: Kun. Viktoras Kriščiūnevičius, kun. Domininkas Lengvinas, kun. Alfonsas Babonas, kun. Kazimieras Simaitis, muz. Stasys Šižys su žmona, Jonas Kriščiūnas su žmona, LB apylinkės valdybos pirmininkas Vladas Selenis, L ŠST CV pirmininkas Vincas Tamošiūnas, Martynas Stonis ir kiti. Salėje buvo ir turtingas dovanų stalas, kuris bematant tuojau ištuštėjo.

***

LB Detroito ir Windsoro apylinkių valdybų surengta birželio 17 d. Windsore, Michaels parke susiartinimo šventė - gegužinė irgi praėjo su pasisekimu ir ge*ra nuotaika.*

Susiartinimo šventę atidarė ir žodį tarė LB Windsoro apylinkės pirmininks Vincas Čerskus ir po jo sveikinimo žodį tarė LB Detroito apylinkės valdybos pir*mininkas Vladas Selenis.*

Visų mėgstamas kvartetas "Aušra" padainavo 4 lietuviškas dainas.

Atvykę į susiartinimo šventę niekas nenuobodžiavo: ten rado *ko tik norėjo: valgė, gėrė, šoko* arba sportavo. Šokiams grojo stiprus ir drausmingas Andriaus Čerskaus vadovaujamas orkestras.

LB valdybų jaunimo sekcijos šentėje buvo suorganizavusios vaikų sporto žaidynes. Dalyviai buvo paskirstyti į dvi kategorijas: jaunųjų ir vyresniųjų.

Tokia bendra Detroito ir Windsoro šventė bus ir ateinančiais metais ir jai jau nusamdytas tas pats parkas.

A. Grinius

Los Angeles

MIRĖ VYTAUTAS ČINIKAS

Birželio mėn. 18 d., Los Angeles mieste, netikėtai, širdies smūgiu mirė Vytautas Činikas.

Velionis buvo gimęs 1911 m. Lietuvoje; baigė gimnaziją Kaune, kur vėliau studijavo ekonomiją V.D. Universitete. 1934 m. baigė karo mokyklos 9-tą aspirantų laidą.

*Būdamas dideliu patriotu su*prato tuometinės šaulių organizacijos, kaip kariuomenės dešinės rankos, reikšmę ir, turėdamas karinio mokslo žinių, šiai organizacijai vadovavo nuo 1934 *metų iki 1939 metų Kauno komen* dantūros ribose, tiesioginiai dirbdamas Ūkio Banko Jonavos skyriaus direktoriumi. Nuo 1939 metų pradžios iki bolševikų okupacijos dirbo Tauragėje, kaip *Ūkio Banko direktorius ir šalia* savo tiesioginio darbo vadovavo šauliams.

Be savo didelio pasišventimo šauliams, Vytautas nesijungė į politines sąjungas, kurios gal tuo metu jam būtų plačiau duris atidariusios, bet metėsi studijuoti ekonomiją. Šią šaką studijavo ir jau būdamas tremtyje.

1948 metais emigravo į Australiją, kur atliko 18 mėn. privalomą sutartį, plentų valdybos žinioje. Vakarų Australijoje. Kokios ten tuo metu buvo sąlygos užsieniečiams jau daug buvo rašyta. Velionis išlaikęs visus "pakrikštijimus" kurį laiką dirbo Sidnėjuje, paskui įsitaisė statistikos ministerijoje Canberroje, kur dirbo iki pat imigracijos į A meriką.

Atvažiavęs į Los Angeles 1959 metais pradėjo dirbti May Co., kur pasiliko iki pat netikėtos savo mirties.

Kaip kun. Gureckas, Vytauto artimas draugas, specialiai atskridęs laidotuvėms, per rožančių pasakė: "sunku kalbėti apie artimą draugą, nes kažkaip manai, kad visi tą patį apie jį žino..." Tikra teisybė. Rodos, visi žino, kad velionis buvo didelis patriotas ir ne žodžiais, bet tyliais darbais. Nepriklausė jokioms dabartinėms organizacijoms, bet nepraleido svarbesnių įvykių, minėjimų, koncertų demonstracijų prieš bolševikus. Jo namuose lentynos pilnos lietuviškų knygų, lietuviškų plokštelių, savųjų dailininkų paveikslų. Vytautas niekad nebandė savos nuomonės primesti kitiems ir savo gilaus patriotizmo nekišo į akis, bet noromis, nenoromis turėjai sutikti su jo giliu įsitikinimu ir jo nuomonę gerbti.

Po tiek metų blaškymosi po pasaulį, pagaliau pastoviai įsigijo namus ir, kaip laivas audros mėtytas vandenyne, pagaliau priplaukė šeimos užuovėją ir ramybę ir ruošėsi ramiam, be vie-

A.A. Vytautas Činikas

natvės rūpesčių gyvenimui, kaip staiga mirtis planus sumaišė.

*Velionis Vytautas giliam liū*desy paliko žmoną Aldoną, uošvę, posūnį, du brolius ir daugybę draugų, kurių atmintyje jis ... "nepranyks, kaip dūmas neblaškomas vėjo"...

*Palaidotas šv. Kryžiaus kapi*nėse Los Angeles priemiestyje.

V. Irl.

PARODA LAIKU ATSIDARĖ

Montrealio pasaulinė ir kultūrinė paroda "Žmogus ir Pasaulis", kaip ma no buvo rašyta (žiūr. Dirva Nr. 48 iš 1972.VI. 21 d.), birželio 15 d. neatsidarė, nes anksčiau kelias savaites vykęs miesto tarnautojų streikas labi sutrukdė parodos aikštyno įruošimą ir pavilionų sutvarkymą. Dabar parodos įrengimo darbai vykdomi pilnu tempu ir ji bus *atidaryta liepos 20 d.* tai yra daugiau, negu mėnesio pavėlavimu. Parodos administracija labai apgailestauja ir atsipra*šo parodos lankytojus,* kad dėl ne nuo jos priklausančios kaltės taip atsitiko. Tačiau parodos mėgėjai ir lankytojai, kurie turės progos atvykti į Montreali po liepos 20 d., prašomi parodą aplankyti, kaip tai buvo anksčiau.

Bet birželio 17 d. atsidarė parodos dalis -- pasilinksminimų parkas La Ronde ir atdaras kasdien nuo vidurdienio iki pusiaunakčio. Parkas, labiausia savaitgaliais, labai uoliai lankomas. Ir čia yra ko pasižiūrėti: vandens slidininkų pasirodymai, akvariumas, šimtai įvairių atrakcijų. Birželio 30 ir liepos 1 dienomis parko didžiuliame teatre lankėsi su savo 50 šokėjų ir dainininkų trupe žinomojo Amerikos *dainininko Frank Sinatra* duktė Nancy ir su labai dideliu pasisekimu kasdien davė po du koncertus. Bavarų pavilionas po *įvykusio gaisro jau vėl* atstatytas ir veikia pilnu tempu, kaip ir seniau. Casa a Rhum pavilione griežia puikus Haiti mulatų orkestras. Buv. čekų teatre Laterna Magika vyksta bingo lošimai. Ir kitos atrakcijos.

Ant. Bernotas

EXPERIENCED
INJECTION MOLDING FORMAN
Needed for 2nd shift operation modern facilities. Steady work.
DYNA-DAY PLASTICS
1451 E. 9 MILE RD.
HAZEL PARK, MICH.
(53-55)

LIVE AND WORK ON THE SHORES OF LAKE MICHIGAN
Opportunities for experienced
1ST CLASS
MOLD MAKERS
Must have experience to build aluminum zinc and plastic precision die cast molds, and have job shop experience. Steady work with growing company. Paid holidays, insurance, vacation & Christmas bonus.
Apply or call
LINCOLN ENGINEERING CO.
16750 Lincoln Rd. (U.S. 31)
Grand Haven, Mich.
616-842-6399
(51-57)

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMĄ
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.
Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.
APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TRANSPORT OPERATORS
Full or Part-Time
Must have 2 years' over-the-road experience and be at least 23 years of age. For appointment call Paul M. Ray,
AKRON 929-1851
CLEVELAND 659-6171
WEEKDAYS 9 A.M. TO 4 P.M.
CONSOLIDATED FREIGHTWAYS
LOCATED BRECKSVILLE RD.
RICHFIELD, OHIO
We Welcome Applicants From All Races
(53-56)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

RUOŠIASI VLIKO SEIMUI

Liepos 16 d. Šv. Jurgio parapijos salėje įvykusiame Clevelando organizacijų ir Vliką sudarančių politinių partijų atstovų susirinkime pritarta Vliko valdybos pageidavimui, kad š. m. lapkričio pabaigoje Vliko seimas būtų rengiamas Clevelande ir sudarytas tam seimui rengti komitetas.

Į komiteto prezidiumą išrinkti: J. Daugėla, J. Malskis, P. Razgaitis, N. Kersnauskaitė, V. Kasiulaitis, A. Augustinavičienė, A. Pautienis ir J. Virbalis.

Susirinkimą sušaukė ir jam pirmininkavo J. Daugėla.

Romualdas Bublys, gyv. Clevelande, šį pavasarį įsigijęs Magistro laipsnį iš Mechaninės Inžinerijos, sveikinamas savo mažųjų Romos, Aidos, Tauro ir Vilijos. J. Garlos nuotrauka

• **Vilija Nasvytytė**, viena iš penkių Collinwood High School X skyriaus mokinių, laimėjo Martha Holden Jennings Foundation Motivational stipendiją 500 dol., kuri naudotina tolimesnio mokslo siekimui, baigus gimnaziją. Šios stipendijos skiriamos atrankos keliu, vertinant mokinių progresą mokslo metų bėgyje ir finalistų parašytomis 200 žodžių temomis.

Vilija yra aktyvi skautė, Čiurlionio ansamblio narė ir uoli talkininkė visoje lietuviškoje veikloje.

• **Į ALT** Clevelando skyriaus valdybą, įvykusiame liepos 16 d. susirinkime, buvo papildomai išrinkti dar 3 nariai: vyčių atstovė S. Sankalaitė, studentų — B. Natkevičiūtė ir neolituanų A. Matulionis.

• **Apdraudos** reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **Z. Obelenį tel. 531-2211.**

PABALTIEČIŲ VASAROS SPORTO ŽAIDYNĖS

Š.m. liepos 29-30 d. Toronte įvyks 1972 m. Š. Amerikos Pabaltiečių Vasaros Sportinės Žaidynės, kuriose pakviesti dalyvauti ir ukrainiečiai. Šios žaidynės yra dedikuojamos Pasaulinių Olimpinių Žaidimų prisiminimui protestuojant, kad Pabaltijo tautos ir ukrainiečiai dėl Sovietų Sąjungos okupacijos neleidžiamos savęs juose juose atstovauti. Žaidynės yra pavadintos "1792 North American Baltic Olympic Commemorative Summer Games".

Š.A. Pabaltiečių Sporto Federacija turi gražią tradiciją kiekvienais olimpiniais metais savo metines varžybas skirti Olimpinių Žaidimų prisiminimui, laimėtojus apdovanojant specialiais pabaltiečių olimpiniais medaliais. Šiemetinės žaidynės jau yra IV-sios tokios varžybos. Anksčiau buvo vykdomos 1962, 1964 ir 1968 m.

Žaidynes vykdo ŠALFASS-gos Kanados Sporto Apygarda talkininkaujant Toronto PPSK Aušrai ir LSK Vyčiui.

Žaidynių programa apima lengvąją atletiką, plaukymą, lauko tenisą ir futbolą (soccer).

Lengvosios atletikos pirmenybės bus vykdomos vyrų, moterų ir jaunių A (16-18 m.) klasėse.

Plaukymas bus pravestas vyrų ir moterų (virš 14 m.), jaunių ir mergaičių B (13-14 m.), C (11-12 m.) ir D (žemiau 11 m.) klasėse.

Individualinių Lauko teniso pirmenybių programa apims vyrų ir moterų vienetus; vyrų, moterų ir mišrų dvejetus; jaunių vienetą (žemiau 19 m.), jaunučių vienetą (žemiau 15 m.) ir mergaičių vienetą (žemiau 17 m.).

Futbolo (soccer) turnyre kiekvieną tautybę atstovaus reprezentacinė rinktinė.

Šių žaidynių rėmuose bus išvestos 1972 m. Š. A. Lietuvių Lengvosios Atletikos ir Plaukymo Pirmenybės, atskirų varžybų visai nevykdant.

ŽAIDYNIŲ TVARKARAŠTIS

ŠEŠTADIENI, LIEPOS 29 D.

10:00 AM -- 6:00 PM -- Lauko tenisas -- Westway Tennis Courts, kampas Islington ir Westway, Etobicoke, Ont. Registracija nuo 9:00 AM

12:30 PM -- 4:30 PM -- Lengvosios atletikos I dalis -- Centennial Park Stadium, Etobicoke, Ont.

6:00 PM - 9:30 PM -- Plaukymo visos varžybos -- Memorial Swimming Pool, 50 Montgomery Rd., Toronto 18, Ont.

7:30 PM -- Žaidynių Vakaras -- Šokiai, Toronto Lithuanian Community Hall, 1573 Bloor St., W Toronto 3, Ont.

12:00 - 4:30 PM -- Futbolo dvi rungtynės -- Brockton High School Stadium, Brock Ave., netoli Bloor St., Toronto, Ont.

SEKMADIENI, LIEPOS 30 D.

10:00 AM -- Lauko teniso tąsa ir užbaiga, Westway Tennis Courts.

11:00 AM - 1:30 PM -- Lengvosios atletikos II-ji dalis, Brockton High School Stadium.

1:30 PM -- Iškilmingas aktas, Brockton H.S. Stadium.

2:00 PM -- Futbolo rungtynės dėl 3-čios vietos, Brockton H.S. Stadium.

4:00 PM -- Futbolo finalinės rungtynės, Brockton High School Stadium.

Smulkios informacijos išsiuntinėjamos visiems sporto klubams. Registracija vykdoma iki liepos 23 d., šiuo adresu: Mr. A. Nausėdas, 14 Jasmine Rd., Weston 490, Ont., Canada. Telefonas: (416) - 743-9042.

Lengvojoje atletikoje, plaukyme ir lauko tenise dalyvavimas atviras visiems lietuvių, latvių, estų ir ukrainiečių sportininkams. Lietuvių sporto klubai ir pavieniai sportininkai skatinami kuo skaitlingiau dalyvauti. (b)

filatelijos kampelis

(6) **ANTANAS BERNOTAS**

LIETUVA. Po Pirmojo Pasaulinio karo Lietuvoje kursavo vokiečių palikti okupaciniai pinigai -- ostmarkės ir ostrubliai, kuriuos vyriausybė buvo "sulietuvinusi" ir vadino auksiniais (1 auksinas susidėjo iš 100 skatikų). 1922 m. rugsėjo mėnesį Lietuvoje buvo įvesta tvirta sava valiuta -- litai (1 litas susidėjo iš 100 centų). Taigi šiemet sukanka 50 metų nuo to taip labai reikšmingo įvykio.

Visi apyvartoje buvę pašto ir žyminiai ženklai buvo perspausdinti nauja valiuta -- centais ir litais. Čia dedame labai gražų 10 auksinių "Valstybės Rinkiavos" (taip tada vadino žyminį mokestį) ženklą, perspausdintą nauja valiuta -- 1 LITAS. Daugiau apie žyminius ženklus žiūrėk šios apžvalgos pabaigoje.

***

IZRAELIS išleido 55 agorotų p. ženklą, kuriame parodytas druzų pranašo Jethro mauzoliejus, esąs Nebi Shuaib vietovėje, šiaurinėje Galilėjoje. Sakoma, kad Jethro yra buvęs Mozės uošvis ir toje vietoje palaidotas, iš kurių laikų esąs užsilikęs akmens blokas su įminta pėda. Pats mauzoliejus pastaytas turkų valdymo laikais prieš kelis šimtus metų.

Druzai, religinė sekta, gyvena Libane, Sirijoje ir šiek tiek Palestinoje. Jų religija pagrįsta mohamedanizmu, bet gerokai atmiešta judaizmo ir krikščionybės ir jie mielai prisitaiko tai prie žydų, tai prie krikščionių.

***

KANADA išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Balandžio 7 d. -- 8 c. Pasaulinės Sveikatos Dienai paminėti. Piešinys širdis. 2. Gegužės 17 d. -- 8 c. Frontenac'o paskyrimo Naujosios Prancūzijos 300 metų sukakčiai paminėti. Piešinys: Frontenac'o statula, skulpt. Phillippe Hebert darbas, stovinti Quebec'o mieste, ir senovinis Fort Saint Louis su gubernatoriaus rūmais.

Comte de Palluau et de Frontenac, Louis de Buade (1622-1698) nuo 1635 iki 1672 m. tarnavo Prancūzijos kariuomenėje. 1672 m. karaliaus Liudviko XIV buvo pasiųstas į Naująją Prancūziją (dabartinę Kanadą) visų prancūzų nausėdijų gubernatorium. Būdamas toj tarnyboj įvedė daug reformų, skatino keliautojus rasti naujų žemių, įkūrė Ontario ežero pakrantėse jo vardu pavadintą Fort Frontenac (dabartinis Kingston), bet susikirto su intendantu ir 1682 m. buvo atšauktas namo. Bet kai irokėzai ėmė pulti prancūzų nausėdijas, Frontenac 1689 m. vėl buvo grąžintas į Kanadą. Čia jis 1690 m. atmušė anglų puolimą nuo Quebec'o ir įsakė pulti Bostoną ir kitas anglų sodybas, o 1696 m. galutinai įveikė irokėzus. Jo vardu pavadinta pati puikiausia Quebec'o miesto pilis, netoli kurios ir stovi sakytoji statula.

***

SOVIETŲ SĄJUNGA išleido 4 kapeikų pašto ženklą, kuriuo pagerbiamas kompozitorius Skriabinas.

Aleksandr Nikolajevič Skriabin (1872-1915) gimė Maskvoje. Buvo pasižymėjęs rusų kompozitorius ir pianistas. Nuo 1888 iki 1892 m. studijavo Maskvos konservatorijoje. Pradžioje pasireiškė kaip puikus pianistas, vėliau pradėjo kurti savo kūrinius ir išvystė savišką muzikinį stilių. Su koncertais važinėjo po visą Rusiją ir užsienius. 1906-07 m. lankėsi Amerikoje. Buvo užsimojęs parašyti operą "Kęstutis ir Birutė", bet jos teparašė tik kelis fragmentus.

***

Jaunas filatelistas, 17 metų jaunuolis Raimondas Lapas parašė ir išleido knygutę lietuvių ir anglų kalbomis "Lietuvos Valstybinių Mokesčių Ženklų KATALOGAS - CATALOGUE of the Lithuanian Revenue Stamps", 32 pusl. Katalogas gražiai iliustruotas ir aprašyti visi Nepriklausomos Lietuvos laikais išleisti žyminiai, konsulariniai, miestų ir įvairių įstaigų mokesčių ženklai. Taip pat įdėti įvairių organizacijų ir privačių asmenų išleisti ženkliukai (pvz., Vilniaus pasai, skautų ženkliukai ir kt.). Neužmiršti ir I Pas. karo metu vokiečių įstaigų ir Klaipėdos krašto bei lenkų okupuoto Vilniaus krašto išleisti ženklai. Tai pirmas tos rūšies veikalas, kurio darbo neišdrįso imtis net seni ir prityrę filatelijos vilkai. Veikaliukas labai svarbus besidominties lituanistine medžiaga. Išleista tik 500 egz. Gaunamas pas autorių už $2.50. Rašyti: Mr. Raimondas Lapas, 921 Norwood Dr., Melrose Park, Ill. 60160.

• **Perkant ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• **Globe Parcel Service, Inc.** Clevelando skyrius, dėl atostogų, bus uždarytas nuo liepos 2 iki liepos 18 dienos. **Vedėjas**

• **Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.**

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LIEPOS 30 D. 2 val. p.p. Clevelando šaulių kuopos susirinkimas ir gegužinė O. K. Pautienių sodyboje.

RUGSĖJO 16 D. Tautos Šventės minėjimas ir vaidinimas "Antrasis kaimas". Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 1 D. 4 val. LRK Moterų S-gos 36 kuopos metinė vakarienė naujosios parapijos kafiterijoj.

SPALIO 14 D. Chicagos Lietuvių Operos iškiliųjų solistų (D. Stankaitytės, A. Stempužienės, S. Baro ir kt.) koncertas. Rengia LB Ohio apygarda.

SPALIO 22 d. Birutininkių parengimas.

LAPKRIČIO 4 D. LVS Ramovė ir Lietuvių Bendruomenė rengia Kariuomenės Šventės minėjimą - koncertą.

LAPKRIČIO 18 D. Lietuvių Diena. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SUPERIOR SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.
Už paprastus indėlius moka 5%
Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki $20.000.00.
Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.
SUPERIOR SAVINGS skyriai:
798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552
6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497
13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.
Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ
APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykit arba skambinkit mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!
GROGER TRAVEL BUREAU
152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

PRODUCTION TOOL MAKERS
EXPERIENCED
EXCELLENT WAGES
FRINGE BENEFITS
THE LAMSON & SESSIONS CO.
5000 TIEDEMAN RD.
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer
(55-57)

MOLD MAKERS
AND
BRIDGEPORT MILL OPERATORS
Wanted for down river location.
Excellent salary and fringe benefits.
Call 313-384-9133
(55-57)

MACHINISTS
Second Shift
Turret Lathe
Engine Lathe
AC Operator
Radial Drill
3 to 5 years experience required
S P Mfg. Corp.
30201 Aurora Rd.
Solon, Ohio
216-248-6141
An Equal Opportunity Employer
(52-55)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas įteikia diplomus baigusioms Toronto lietuvių šeštadieninę mokyklą. Vidury mokyklos vedėjas J. Andrulis. S. Dabkaus nuotrauka

• **J. Kajeckas,** Lietuvos atstovas Washingtone, dėkoja visiems jį sveikinusiems 75 metų amžiaus proga.

• **Dr. Vladas Viliamas,** geografas, liepos 13 d. staiga mirė Washingtone, sulaukęs 68 metų amžiaus.

Velionis buvo gimęs 1904 m. Obelių valsč., Rokiškio apskr. Geografijos mokslus ėjo Vytauto D. Universitete Kaune. Mokslą gilino Karaliaučiaus ir Berlyno universitetuose. Nuo 1941 m. dėstė geografiją Kauno universitete, vėliau Vilniaus pedegoginiame institute. Išeivijoje buvo Augsburgo lietuvių gimnazijos direktorius ir vėliau vykdė tyrimų darbus JAV Arktikos institute. Buvo Liet. Krikščionių demokratų centro kom. narys, vienas iš Tėvynės Sargo redaktorių, parašęs keletą mokslinių veikalų.

• **Dr. Liuda Kuolaitė ir Mindaugas Leknickas** susituokė liepos 8 d. Toronto un-to tarptikybinėje koplyčioje. Apeigas atliko jaunosios dėdė ev. kun. P. Dagys iš New Yorko. Vestuvinės vaišės įvyko "Skyline" viešbutyje. Dalyvavo daug artimų giminių ir svečių, jų tarpe Čiurlionio Ansamblio vadovai p. Mikulskiai ir kiti čiurlioniečiai. Mat, M. Leknickas yra Čiurlionio Ansamblio narys.

• **Balzeko Muziejus** š. m. spalio mėnesį ruošia plakatų-skelbimų ir senų nuotraukų, prieš 1940 metus, paroda. Fotografijos gali būti visokiausio pobūdžio: šeimos, vestuvių, organizacijų, laidotuvių, mokslo baigimo ir kt. Visi turintieji tos medžiagos prašome paskolinti arba jei nerikalinga paaukoti. Dėl informacijų prašau skambinti telef. (312) 847-2441, arba rašyti J. Stulpinienei, Balzeko Muziejus, 4012 Archer Avenue, Chicago, Ill. 60632.

• **Dr. Rožė Šomkaitė** iš New Yorko dalyvavo tarptautinėje chemikų konferencijoje Helsinky liepos 1-7 d.

• **Vida Rėklaitytė-Jurkuvienė** New Yorko Universitete gavo magistro laipsnį. Studijavo germanistiką. Anksčiau ji buvo baigusi bibliotekininkystės mokslus Columbijos universitete. Dirba Queens kolegijos bibliotekoje kaip ass. profesorė.

• **Ajay Budrio** straipsnį "What ever Happened to Lithuania" iš Chicagos "Sun Times" atskiru atspaudu išspausdino Illinois lietuviai respublikonai, pridėdami ir situacinį žemėlapį.

• **J. Bagdonas** nuo liepos 1 paskirtas Balfo reikalų vedėju. Susirgus kun. Pr. Geisčiūnui, jis laikinai kurį laiką ėjo vedėjo pareigas.

TRADICINĖ GEGUŽINĖ

ALT Sąjungos East Chicagos skyrius kiekvienais metais rengia tradicinę gegužinę žinomoje lietuvių vasarvietėje Union Pier, Mich.

Gegužinė įvyks š. m. liepos 22 d. (šeštadienį), lietuvių kultūros namų salėje, Union Pier, Mich., prie Berrien gatvės.

Užkandinė ir baras pradės veikti nuo 4 val. p. p., o šokiai prasidės 8 val. vak., griežiant žinomam Ąžuolo Stelmoko orkestrui.

Visi kviečiami atsilankyti ir maloniai praleisti vakarą.

Skyriaus Valdyba

SOCIALISTINIS PARLAMENTAS

• **Lenkijoje** lietuvių kalba leidžiamas mėnraštis Varsnos išėjo iš spaudos 5-6 nr.

Rašoma apie prof. Zenono Ivinskio nuopelnus Lietuvos istorijos mokslui, apie Seinų krašto XIX amž. demografinius reiškinius, apie ansamblį "Rūtą" ir kt.

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

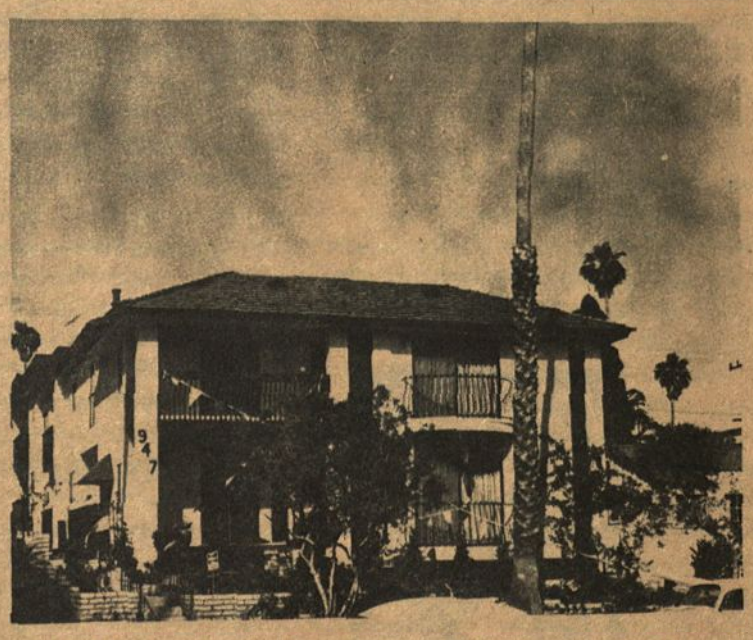

Prieš metus ilgesniame straipsnyje apie Rūtos bendrovės statybas Santa Monica, Cal. šiame laikraštyje buvo nuotrauka namo, kurį po kelių dienų ketino Rūtos statybininkai nugriauti ir jo vietoje pastatyti naują. Ši nuotrauka rodo to naujojo pastato vaizdą: priešakyje -- erdvus savininko butas, į kurį atsišlieję gilumoje yra šeši nuomojami butai, po jų -- talpus garažas automobiliams pastatyti. (Šio pastato savininkas yra Rūtos prez. inž. Emanuelis Jarašūnas.) Iki šiol Rūtos bendrovė Santa Monica mieste pastatė viso 8 modernius pastatus, kurių 6 jau parduoti, likusieji du nuomojami. Parduotųjų skaičiun įeina ir didysis 32-jų butų masyvas, kurio statybinė vertė buvo didesnė nei trečdalis milijono dolerių.

Tragiškai žuvus

LONGINUI RAMANAUSKUI,

žmoną VALENTINĄ, sūnus, dukrą ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Ona ir Petras Laniai

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
MILLING MACHINE
Man to operate milling machine, must do own setup. 5 years experience, hours 7 to 3:30 p.m. Fully paid hospitalization and other benefits. Some overtime. Must be able to able to speak and read English.
Erickson Tool Co.
34300 SOLON RD.
SOLON, OHIO 44139
An Equal Opportunity Employer
(50-56)

DRIVERS
Qualified to run on company equipment
also
TRUCK CONTRACTORS
48-State operation, two qualified drivers. '69 or newer cab over twin screw diesel tractors. Pay 75 pct. Weekly settlements. Van type trailers furnished. Contractors earning up to $55,000 to $65,000 annually. Contact MIDWESTERN EXPRESS. INC., Ft. Scott, Kansas, (316) 223-2866.
(53-62)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
STEEL RULE DIE MAKERS
Must have experience on rotary steel rule dies.
Salary $9,000.00 to $12,000.00 per year. Steady work for qualified men. Fringe benefits.
Write or call
JAMISON STEEL RULE DIE CO.
Box 447
Murfreesboro, Tenn. 37130
615-893-5234
(53-59)

MACHINE OPERATORS
Several men wanted for slitter, sheeter, shear, splitter, book press, and punch press.
GOOD HOURLY RATE
EXCELLENT FRINGE BENEFITS
MAXIMUM JOB SECURITY
RUSSELL GASKET CO.
2917 E. 79th St., Cleveland, Ohio
Must be a high school grad
Apply only in Person
Bring Diploma to Mr. Stark
(50-56)

WANTED
GRADUATE AND REGISTERED NURSES
For all shifts. Full or part time. Small 42 bed Community Hospital located in Stanwood, Mich. 50 miles North of Grand Rapids, Mich.
2 weeks vacation after 1st year. Sick pay & hospitalization available. Every other week end off.
Apply to — MECOSTA MEMORIAL HOSPITAL, Stanwood, Mich. (53-57)

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED NURSES
To work in resort area of Indiana for all services and all shifts. Good salary plus shift differential for evening and night shift. Liberal Personnel policies and fringe benefits.
Apply call or write to — Director of Nurses
ORANGE COUNTY HOSPITAL
Sandy Hook Rd.
Paoli, Indiana 47454
812-723-2811
(50-56)

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BUTĖNAS

• DIRVOS redakcijos pakviestas pradedu šią naują skiltį. Ji pasirodys kiekvieną savaitę. Kadangi Dirva Chicagoje turi eilę gerų korespondentų, kurie smulkiai aprašo didžiuosius ir mažesniuosius mūsų kolonijos įvykius, mano pareiga bus po to atsiliepti vienu kitu komentaru. Stengsiuosi kuo daugiau rašyti apie kultūrinį gyvenimą, apie mokyklas bei jaunimą, nes juk visa tai yra mūsų gyvoji ateitis. Neaplenksiu ir asmenų, pasiekusių laimėjimų kūryboje, moksle, sulaukusių sukakčių ar pasitraukusių iš gyvųjų tarpo. Kadangi Chicagos lietuvių kolonija, vadinama laisvojo pasaulio sostine, susideda gal iš 100,000 gyvųjų lietuvių, aišku, šioje skiltyje teks užgriebti tik ryškiuosius įvykius bei žmones. Pradėdamas darbą, reiškiu padėką savo artimiausiam bičiuliui aktoriui ir dailininkui Jonui Kelečiui nupiešusiam skilčiai vinjetę.

• KAI liepos 3 d. (kiti -- liepos 5 d.) rinkomės į darbovietes Chicagoje ar priemiesčiuose, beveik kiekvienas sutiktas bendradarbis - amerikietis ar koks ten bebūtų, tiesė rankas, sveikindamas už gražią ir gerai pavykusią tautinių šokių šventę. Tiesiog reikia stebėtis, kaip plačiai garsas nuskambėjo po miestą bei apylinkes ir gal iš kelių milijonų žmonių maža be liko tokių, kurie nieko nebūtų užgirdę apie IV Tautinių šokių šventę. O tą milžinišką propagandą padarė amerikiečių dienraščiai, TV stotys ir radijas. Vos tautinių šokių šventei pasibaigus, apie 5 val. p.p. vidurmiesčio kioskuose jau pasirodė Chicago Tribune ir Chicago Sun-Times pirmosios laidos. Pirmasis dienraštis šventės aprašymą su nuotrauka įsidėjo į 1 psl., gi antrasis į 8 psl., vėliau perkeldamas į 3 psl. Kitos dienos rytą pasirodęs Chicago Daily News įspūdingą prezidentienės nuotrauką su lietuvaitėmis įsidėjo į 1 psl., šventės aprašymą į 3 psl., gi tos dienos dienraštis Chicago Today jau žinovės plunksna gana palankiai įvertino pačios šventės meninę eigą, kiek pašpilkuodamas prezidento žmoną. Tokiu būdu, kai apie šventę plačiai prabilo visi keturi miesto dienraščiai priekiniuose puslapiuose, didžioji dalis amerikiečių tai perskaitė. Bet 6 val. p.p. šventės vaizdus rodyti ir komentarus duoti pradėjo visos keturios TV stotys. Pats savo akimis mačiau, kaip prie Chicagos Amfiteatro, kur tuo metu vyko tautinių šokių šventės banketas, esančiame Stock Yards Inn dešimtys lietuvių jaunuolių - šokėjų buvo apgulę spalvotos televizijos aparatą ir sekė tik ką praėjusios taut. šokių šventės vaizdus, kurie spalvotame ekrane tikrai žaviai atrodė. Kai tai pamatė šimtai tūkstančių amerikiečių, nenuostabu, kad mūsų šokiais tikrai susižavėjo, ir tie vaizdai jiems taip įstrigo, kad kitą dieną savo pasitenkinimo neužmiršo perduoti bendradarbiams lietuviams. Kas dar žavėjo amerikiečius -- tai žinia, kiek daug žvalaus jaunimo jungia gyvoji lietuvių bendruomenė. Taip pat reikia neužmiršti, kad taut. šokių šventės eigą nuosekliai pranešinėjo kelios amerikiečių radijo stotys Chicagoje.

Lietuvaitės įveda prezidento žmoną ponią P. Nixon į Tautinių Šokių šventę. L. Kanto nuotrauka

• PRISIMENU šiltą birželio 27 d. vakarą, kai suskambėjo telefonas ir dr. L. Kriaučeliūnas pakvietė tuojau atvykti į skubią spaudos konferenciją, šaukiamą "Margutyje" taut. šokių šventės reikalu. Ne vienas, taip skubiai iškviesti, pagalvojom, kad gal šventei jau bilietų pritrūko, o gal paskutinę akimirką kokie nelabieji dr. L. Kriaučeliūną verčia iš pareigų... Bet, kai tik iš Washingtono sugrįžęs inž. Valdas Adamkus su portfeliu rankose pasirodė Margutyje, jau darėsi aišku, kad papūtė geri vėjai. Ir inž. V. Adamkaus pirmieji žodžiai toje spaudos konferencijoje buvo: "Turiu jums su džiaugsmu pranešti, kad IV Laisvojo Pasaulio Lietuvių Tautinių Šokių Šventę atidarys JAV prezidento žmona. Jos lėktuvas Midway aerodrome nusileis sekmadienį, 11:55 val. ryto..." Po tokio pranešimo visų nuotaika pašėlusiai pakilo, net dr. L. Kriaučeliūno nuovargio ir nemigos naktų iškankintas veidas staigiai prašvito, o ką prezidentienės pasirodymu mūsų šventėje laimėjome, pasako anksčiau rašytos eilutės. Todėl nebe reikalo nuo S. Kudirkos įvykio iki šios dienos milijonai amerikiečių lietuvių tautinę bendruomenę laiko pačia gyviausia bei ryškiausia šalia žydų.

• SAVO archyve turiu 1956 m. lapkričio mėn. dienraščio Chicago Sun-Times iškarpą. Tuo metu Vengrijoje vyko didysis sukilimas prieš sovietinę priespaudą. Tarp kitko ten, priekiniuose puslapiuose paskelbtoje informacijoje, buvo pranešta, kad Lietuvoje, Kaune, vyksta neramumai. Tai buvo pirmoji žinia apie neramumus Lietuvoje didžiojoje amerikiečių spaudoje po 1944 m., jau partizanų kovoms išblėsus, kurias laisvojo pasaulio spauda tiesiog įgnoravo. Tą seną amerikiečių spaudos žinią, šešiolikai metų praėjus, šiomis dienomis Draugo dienraštyje patvirtino vienas gyvas liudininkas, tuo metu gyvenęs Kaune. Jis rašo, kad 1956 m. per Vėlines Kaune įvykusios didelės jaunimo demonstracijos, buvę susidūrimų su milicija ir sužeistų. Taip visa tai praeities prisiminimas. Dabar mes gyvename kitokius laikus, kada viso laisvojo pasaulio spauda nuolat ir nuolat mirga žiniomis apie Lietuvą ir lietuvius. Ir už tai, kad lietuvių tauta yra tikrai nemari ir niekas jos nenugalės.

• KOMENTARŲ apie II Jaunimo Kongresą bus ateinančios savaitės skiltyje. Tuo tarpu, kaip buvusiam IV Tautinių Šokių šventės spaudos komisijos nariui, norisi pareikšti džiaugsmą, kaip šventės darbų įkarštyje buvo malonu bendradarbiauti su šventės rengimo k-to pirm. dr. L. Kriaučeliūnu, spaudos bei informacijos komisijos pirm. biologe Ritone Rudaitiene, inž. Modestu, B. Vindašiene, S. Džiugiene, inž. V. Adamkum bei kitais.

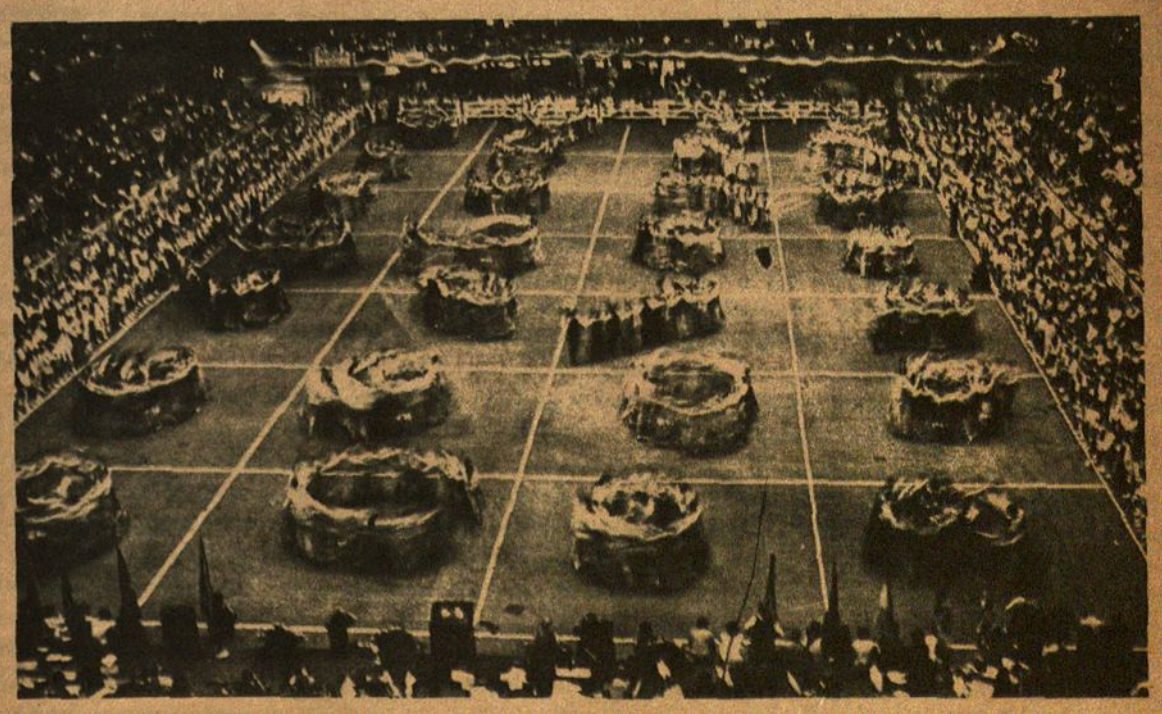

Jaunimas šoko kaip viesulas tautinių šokių šventėje... L. Kanto nuotrauka